ПРОЛЕТАРЕБО ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

СССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 276 (20622) — პარასკევი, 1 დეკემბერი, 1989 წელი. — ფასი 5 კაპ.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დადგენილება

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ქ. თბილისში 1989 წლის 9 აპრილს მომხდარი ამბების გარემოებათა გამომკვლევი კომისიის დასკვნის შესახებ

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო **ადგენს:**

1. მოწონებულ იქნეს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 17 აპრილის დადგენილებით შექმნილი ქ. თბილისში 1989 წლის 9 აპრილს მომხდარი ამბების გარემოებათა გამომკვლევი კომისიის მუშაობა და წარმოდგენილი დასკვნა.

2. მიღებულ იქნეს ცნობად, რომ კომისიამ მოკვლეული მასალები გადასცა სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობის მიერ შექმნილ შესაბამის დეპუტატთა კომისიას.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბ. გუმბარიძე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ვ. კვარაცხელია.

თბილისი. 1989 წლის 18 ნოემბერი.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ

ითვალისწინებს რა მზედგელობაში, რომ სსრ კავშირში დაწყებული რევოლუციური გარდაქმნის პროცესი, რომელიც საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროს მოიცავს, ითვალისწინებს მოკავშირე რესპუბლიკების სუვერენიტეტის განმტკიცებისა და საფართოების აუცილებლობას, პოლიტიკური ინსტიტუტების და საარჩევნო სისტემის მკვეთრ დემოკრატიზაციასა და სრულყოფას, საბჭოთა ფედერაციის რადიკალურ განახლებას;

ითვალისწინებს რა იმას, რომ ადმინისტრაციულ-მბრძანებლური მმართველობის შედეგად სსრ კავშირი ფაქტობრივად უნიტარულ სახელმწიფოდ იქცა, რის გამოც საქართველოს სს რესპუბლიკის სუვერენიტეტს გამოეცალა რეალური საფუძველი;

მიიჩნევს რა აუცილებლად ახალ პოლიტიკურ და სოციალურ-ეკონომიკურ ვითარებაში საქართველოს სუვერენული ინტერესების ახალ კონსტიტუციაში (ძირითად კანონში) სრულ ასახვას;

ითვალისწინებს რა აგრეთვე იმას, რომ უკვე დღეს, ამ გარდამავალ პერიოდში, საჭიროა საქართველოს სს რესპუბლიკის მოქმედ კონსტიტუციაში ისეთი შესწორებებისა და დამატებების შეტანა, რომლებიც უზრუნველყოფენ რესპუბლიკის სუვერენული უფლებების დაცვასა და განმტკიცებას.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო **ადგენს:**

I. შეტანილ იქნეს საქართველოს სსრ კონსტიტუციაში (ძირითად კანონში) შემდეგი ცვლილებები და დამატებანი:

1. მე-10, მე-11 და 69-ე მუხლები ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„**მუხლი 10.** საქართველოს სს რესპუბლიკაში საკუთრების ფორმებია:

სახელმწიფო (საერთო-სახალხო), კოოპერაციული, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, ინდივიდუალური და შერეული საკუთრება.

საქართველოს სსრ კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფარგლებში საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე შეიძლება არსებობდეს სსრ კავშირის, მოკავშირე რესპუბლიკების, საზღვარგარეთის ქვეყნების, მათი იურიდიული და ფიზიკური პირების, საერთაშორისო ორგანიზაციათა საკუთრება.

საქართველოს სს რესპუბლიკაში საკუთრების ყველა ფორმა ემსახურება საზოგადოების ეკონომიკური და სოციალური პოტენციალის ზრდას, საზოგადოებრივი ურთიერთობებისა და პიროვნების ყოველმხრივ და თავისუფალ განვითარებას.

საქართველოს სს რესპუბლიკაში საკუთრების ყველა ფორმა აღიარებულია თანასწორუფლებიანად და დაცულია საქართველოს სსრ კანონმდებლობით, თითოეული მათგანისათვის იქმნება განვითარების ხელშემწყობი პირობები.

მუხლი 11. მხოლოდ და მხოლოდ საქართველოს სსრ სახელმწიფო საკუთრებას შეადგენს საქართველოს სსრ ტერიტორიის ფარგლებში არსებული მიწა, მისი წიაღი, წყალი, ტყე. საქართველოს სს რესპუბლიკის სახელმწიფო საკუთრებაა შავი ზღვის სანაპიროს მიმდებარე კონტინენტური შელფის ბუნებრივი რესურსები.

საქართველოს სს რესპუბლიკას მის სანაპიროს მიმდებარე შავი ზღვის ეკონომიკურ ზონაში აქვს საერთაშორისო სამართლის ნორმებით გათვალისწინებული უფლებები და მოვალეობები.

ბუნებრივ სიმდიდრესთან ერთად საქართველოს ეროვნულ სიმდიდრეს შეადგენს წარმოების ძირითადი საშუალებანი მრეწველობაში, მშენებლობასა და სოფლის მეურნეობაში, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის საშუალებანი, სავაჭრო, კომუნალური, საყოფაცხოვრებო და სხვა საწარმოების ქონება, ძირითადი საქალაქო საბინაო ფონდი, აგრეთვე რესპუბლიკის ამოცანების განხორციელებისათვის საჭირო სხვა ქონება“.

„**მუხლი 69.** საქართველოს სს რესპუბლიკა ინარჩუნებს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირიდან თავისუფალი გასვლის უფლებას. ეს უფლება წმიდათაწმიდა და ხელშეუხებელია.

დაუშვებელია სსრ კავშირის სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოს აქტით ან სხვა გზით სსრ კავშირიდან საქართველოს სს რესპუბლიკის თავისუფალი გასვლის უფლების გაუქმება ან შეზღუდვა.

სსრ კავშირის შემადგენლობიდან საქართველოს სს რესპუბლიკის თავისუფალი გასვლის უფლების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან საქართველოს სსრ გასულად ითვლება სსრ კავშირის შემადგენლობიდან.

იგივე შედეგი მოჰყვება უარს — დაკმაყოფილდეს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მოთხოვნა სსრ კავშირიდან საქართველოს სს რესპუბლიკის თავისუფალი გასვლის უფლების შემზღუდველი საკავშირო აქტის გაუქმების ან შეცვლის შესახებ. საკითხს იმის შესახებ, იზღუდება თუ არა საქართველოს სს რესპუბლიკის უფლება სსრ კავშირიდან თავისუფალი გასვლისა, წყვეტს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო“.

2. 74-ე მუხლის პირველ ნაწილს სიტყვების „გამგებლობას მიკუთვნებული საკითხების გადაწყვეტაში“ შემდეგ დაემატოს სიტყვები „სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობაზე“.

3. 77-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„**მუხლი 77.** საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე მოქმედებს საქართველოს სსრ და სსრ კავშირის კანონები და კანონქვემდებარე აქტები.

(გაგრძელება მე-2 გვ.).

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) 71-ე მუხლში ცვლილებების შეტანის შესახებ

„**საქართველოს** სსრ ზოგიერთი რაიონისა და რაიონული ცენტრის სახელწოდებათა აღდგენის შესახებ“ და „მარნეულის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო და მარნეულის რაიონული საბჭოების გაერთიანების შესახებ“ საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 6 ივლისისა და 12 სექტემბრის ბრძანებულებებთან დაკავშირებით საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო **ადგენს:**

საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) 71-ე მუხლის მეორე ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„საქართველოს სს რესპუბლიკაში არის: აბაშის, ადიგენის, ამბროლაურის, ასპინძის, ახალქალაქის, ახალციხის, ახმეტის, ბოგდანოვკის, ბოლნისის, ბორჯომის, გარდაბნის, გორის, გურჯაანის, დმანისის, დუშეთის, ვანის, ზესტაფონის, ზუგდიდის, თეთრი წყაროს, თელავის, თერჯოლის, თიანეთის, კასპის, ლაგოდეხის, ლანჩხუთის, ლენტეხის, მაიაკოვსკის, მარნეულის, მარტვილის, მესტიის, მცხეთის, ოზურგეთის, ონის, საგარეჯოს, სამტრედიის, საჩხერის, სენაკის, სიღნაღის, ქარელის, ყაზბეგის, ყვარლის, ჩოხატაურის, ჩხოროწყუს, ცაგერის, წალენჯიხის, წალკის, წითელი წყაროს, ხარაგაულის, ხაშურის, ხობის, ხონის რაიონები და რესპუბლიკური დაქვემდებარების ქალაქები: თბილისი, გორი, ზუგდიდი, რუსთავი, ტყიბული, ფოთი, ქუთაისი, წყალტუბო და ჭიათურა“.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბ. გუმბარიძე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ვ. კვარაცხელია.

თბილისი. 1989 წლის 18 ნოემბერი.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დადგენილება

„საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ“ საქართველოს სსრ კანონის სამოქმედოდ შემოღების წესის თაობაზე

„**საქართველოს** სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ“ საქართველოს სსრ 1989 წლის 18 ნოემბრის კანონის მიღებასთან დაკავშირებით საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო **ადგენს:**

მუხლი 1. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოები, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები თავიანთ უფლებამოსილებას ინარჩუნებენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატების, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების დეპუტატების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატების არჩევნებამდე, ხოლო საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების პრეზიდიუმები, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტები — შესაბამისად უზენაესი საბჭოების ახალი პრეზიდიუმების და აღმასრულებელი კომიტეტების ჩამოყალიბებამდე.

მუხლი 2. დაეკალოს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ჩატარების შემდეგ მოიწვიოს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო და მოამზადოს მისი სხდომები, აგრეთვე განახორციელოს საჭიროების შემთხვევაში სხვა უფლებამოსილებანი, რომლებიც საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს ენიჭება საქართველოს სსრ კონსტიტუციის 113-ე მუხლის საქართველოს სსრ 1989 წლის 18 ნოემბრის კანონის რედაქციით.

მუხლი 3. სახალხო დეპუტატთა საბჭოების უფლებამოსილების ხუთი წლის ვადა ვრცელდება სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივ საბჭოებზე, მათი ახალი მოწვევიდან მოყოლებული.

მუხლი 4. სახელმწიფო ორგანოები და თანამდებობის პირები, რომლებიც ანგარიშვალდებული არიან საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების წინაშე, თავიანთ უფლებამოსილებას ინარჩუნებენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების მიერ შესაბამისი ორგანოების შექმნისა და თანამდებობის პირთა დანიშნამდე.

მუხლი 5. საქართველოს სსრ კონსტიტუციის 87-ე და 92-ე მუხლების საქართველოს სსრ 1989 წლის 18 ნოემბრის კანონის რედაქციით მიღებული დებულებები, რომლებიც ადგენენ, რომ საქართველოს სსრ მოქალაქეს არ შეუძლია ერთდროულად იყოს დეპუტატი ორზე მეტ სახალხო დეპუტატთა საბჭოში, აგრეთვე არ უშვებენ დეპუტატებად საბჭოების მიერ დანიშნული ან არჩეული თანამდებობის პირების არჩევას და მათ ყოფნას თანამდებობაზე ზედიზედ ორ ვადაზე მეტით, გამოიყენება შესაბამისად ახალი მოწვევის სახალხო დეპუტატთა საბჭოების არჩევის მომენტიდან და მათ მიერ თანამდებობის პირთა დანიშვნის ან არჩევის მომენტიდან.

მუხლი 6. მოსამართლეები და სახალხო მსაჯულები თავიანთ უფლებამოსილებას ახორციელებენ სასამართლოების ახალი შემადგენლობის არჩევამდე იმ წესით, რომელსაც ითვალისწინებს საქართველოს სსრ კონსტიტუციის 164-ე მუხლის საქართველოს სსრ 1989 წლის 18 ნოემბრის კანონის რედაქცია.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბ. გუმბარიძე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ვ. კვარაცხელია.

თბილისი. 1989 წლის 18 ნოემბერი.

გულღიად, კეთილი იმედებით

მ. ს. გორბაჩოვი იტალიაში

რომი. 29 ნოემბერი. (საკადესის სპეც. კორ.). გულღიად, მომავლის კეთილი იმედებით შეეგება დღეს იტალია მ. ს. გორბაჩოვს. საბჭოთა ხელმძღვანელის სახელმწიფო ვიზიტი აპენინის ნახევარკუნძულზე აგვირგვინებს დაძაბულ და მტკიცე ძალისხმევას, რომელსაც საბჭოთა ხელმძღვანელობა იჩენს მიმდინარე წელს მსოფლიოში პოზიციური ცვლილებების პროცესების განგრძობის, დაძაბულობის შენელების შემდგომი განმტკიცების, საერთო ევროპული სახლის მშენებლობის მიზნით. ამ ვიზიტს უკავშირებენ საბჭოთა კავშირ-იტალიის თანამშრომლობის განმტკიცების, სსრ კავშირში გარდაქმნის მიმდინარეობაზე მისი კეთილნაყოფიერი ზემოქმედების იმედებსაც.

რომის ფიუმიჩინოს აეროპორტი. „ბენვენუტო, სინიორ გორბაჩოვ! „კეთილი იყოს თქვენი ჩამობრძანება, ბატონო გორბაჩოვ!“ — ასეთი წარწერებიანი პლაკატები ამშვენებს აეროვაგზლის შენობას. ფლაგშტოკებზე ფრიალებს სსრ კავშირისა და იტალიის სახელმწიფო დროშები. თვითმფრინავის კიბესთან, რომლითაც ჩამოვიდნენ საბჭოთა ხელმძღვანელი და მისი თანმხლები პირნი, მ. ს. გორბაჩოვსა და რ. მ. გორბაჩოვას დახვდნენ იტალიის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ჯულიო ანდრეოტი და ლივია ანდრეოტი.

სანამ აეროპორტიდან ავტომანქანების კორტეჟი მიდიოდა, კვირინალეს სასახლეში — იტალიის პრეზიდენტის რეზიდენციაში — დამთავრდა უკანასკნელი სამზადისი შეხვედრის ოფიციალური ცერემონიისათვის. ამ დღისათვის მაღალ ქვეყნის ხელმძღვანელები როდი ემზადებოდნენ. რომაელებიც ელოდნენ შემთხვევას გამოეხატათ ჩვენი ქვეყნის, საბჭოთა ადამიანებისადმი მეგობრული გრძნობები, მხარი დაეჭირათ დიდი ცვლილებების პოლიტიკისათვის, საბჭოთა კავშირი რომ ახორციელებს. ეი უბრალო იტალიელთა აზრი, რომელიც საკადესის კორესპონდენტებს გაუზიარეს.

— დღეს აქ იმიტომ მოვედი, რომ ჩემი სიმპათია გამოვხატო იმ ქვეყნის ლიდერისადმი, რომლითაც აღტაცებული ვარ, — თქვა ხისდამმუშავებელი ფაბრიკის მუშამ ვიტორიო ფატორემ.— გორბაჩოვამდე სოციალიზმის იდეალები უკვე კარგავდნენ მიმზიდველობას, დღეს კი სსრ კავშირსა და სხვა სოციალისტურ ქვეყნებში მიმდინარე ცვლილებები იმედს გვიბრუნებენ.

— მე მომწონს გორბაჩოვი, — თქვა კოლიზეუმის მახლობლად მდებარე გაზეთის კიოსკის მფლობელმა ფრანკო ჩენფრამ.— მისი პოლიტიკა ნდობას გვინერგავს, დიდად პოპულარულია იტალიელთა შორის.

რომის უნივერსიტეტის სტუდენტმა ლარა სკარსელამ თქვა: ჩვენ — ახალგაზრდობა — მხურვალე სიმპათიით ვეკიდებით საბჭოთა ლიდერს. იგი ჩვენს გულშია. რატომ? იმიტომ, რომ, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ პირველად შეიქმნა თავისუფალი და უღრუბლო მსოფლიოს აშენების შესაძლებლობა. მინდა, რომ გორბაჩოვი იტალიაში საბჭოთა კავშირიდან მეგობართა „მშვიდობიანი შემოსევის“ პიონერი იყოს.

ფროზინონეს ორკესტრის დირიჟორი ჩეზარე კროჩი მეუღლე დანიელასთან და ორ მოზრდილ შვილთან — რომის სანტა ჩეჩილიას კონსერვატორიის სტუდენტებთან ერთად მოვიდა კოლიზეუმთან. — მე კომუნისტი არა ვარ, — თქვა მან, — ხმას ვაძლევ ქრისტიან დემოკრატებს. მაგრამ დღეს ქუჩაში გამოვედი, რათა მივესალმო ქვეყნის წარმომადგენელს, რომლის პოლიტიკა მილიონობით ადამიანს შესაძლებლობას აძლევს ირწმუნოს მშვიდობიანი მომავალი და ხალხთა თანამშრომლობა პოლიტიკური შეხედულებებისა და რელიგიური მრწამსის მიუხედავად. სწორედ ამიტომაც ამბობს ჩემი ოჯახი: კეთილი იყოს თქვენი ჩამობრძანება იტალიაში, სინიორ გორბაჩოვ!

* * *

„უცხოელ ლიდერთაგან ისე მხურვალედ არავის არ დახვედრიან, როგორც მიხეილ გორბაჩოვს“ — ასეთი იყო ტელეკომენტატორის რეზიუმე, რომელიც უძღვებოდა პირდაპირ რეპორტაჟს რომში მ. ს. გორბაჩოვის ჩამოსვლის გამო.

დედაქალაქის ათასობით მცხოვრები შეიკრიბა კვირინალეს სასახლის შესასვლელთან. საბჭოთა ხელმძღვანელს დახვდა იტალიის რესპუბლიკის პრეზიდენტი ფრანჩესკო კოსიგა. ისინი მიესალმნენ ერთმანეთს. შესრულდა სსრ კავშირისა და იტალიის სახელმწიფო ჰიმნები. სალაბიო ყარაულის მწყობრის ჩამოვლის შემდეგ მ. ს. გორბაჩოვი იტალიის პრეზიდენტის თანხლებით შედის სასახლეში, სადაც ფ. კოსიგამ წარადგინა რას სენატის თავმჯდომარე ჯოვანნი სპადოლინი, პალამენტის დეპუტატთა პალატის თავმჯდომარე ლეონილდე იოტი და საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარე ფრანჩესკო ს

ა, აგრეთვე მომავალ მოლაპარაკებაზე იტალიის დელეგაციის წევრები.

ათასობით რომაელი შეიკრიბა ქალაქის ცენტრში, ვენეციის მოედანზე. აქ მდებარეობს თანამედროვე იტალიის ერთ-ერთი მთავარი მემორიალი — მეფე ვიქტორ ემანუილ მეორის ძეგლი, რომელიც სიმბოლურად გამოხატავს გაერთიანებულ იტალიას. ამ მემორიალურ კომპლექსს, რომელსაც, რომაელები „სამშობლოს საკურთხეველს“ უწოდებენ, შუადღეს ეწვივნენ მ. ს. გორბაჩოვი და საბჭოთა დელეგაციის წევრები. ისინი ვენეციის მოედანზე მივიდნენ იტალიის თავდაცვის მინისტრის ფერმო მინო მარტინაროლის თანხლებით. სალაბიო ყარაულის მწყობრის ჩამოვლისა და სსრ კავშირისა და იტალიის სახელმწიფო ჰიმნების შესრულების შემდეგ საბჭოთა ხელმძღვანელმა გვირგვინი შეამკო მემორიალი.

საუბრის დროს. — საკადეს-საქინფორმის ტელეფოტო.

ქალაქში გასეირნებისას. — საკადეს-საქინფორმის ტელეფოტო.

არ შეიძლება აღტაცებაში არ მოგვყვანოს რომის ისტორიული რელიკვიების სიდიადემ. კოლიზეუმი და ფორუმი, კაპიტოლიუმის ბორცვი, პანთეონი, კარაკალის თერმები და ბევრი სხვა ძეგლი ორგანულად არის შერწყმული ქალაქის თანამედროვე პორტრეტთან. მათშია იტალიელთა სიამაყეც და იმის შეხსენებაც, თუ რა ნაზია ჩვენი ცივილიზაცია და მისი უდიდესი ქმნილებანი. და რაოდენ საჭირო ყველა ხალხის საერთო მეცადინეობა, რათა დაიცვან ყველაფერი, რაც შექმნილია, რათა აშენონ და არ დანგრიონ. ქალაქში მოგზაურობის დროს მ. ს. გორბაჩოვი შეჩერდა კაპიტოლიუმის მახლობლად. იქ შეკრებილი რომაელები გულთბილად მიესალმნენ მას.

კოლიზეუმის შიგნით მ. ს. გორბაჩოვს ჟურნალისტები შემოეხვივნენ. იმ შესაძლებლობისათვის, რომ მას კითხვები დაუსვან, მათ შორის ნამდვილი „გლადიატორთა ბრძოლა“ იწყება.

როგორ გმასპინძლობენ იტალიაში? — ეკითხება ერთ-ერთი კორესპონდენტი.

შესანიშნავად! — იღიმება მიხეილ სერგის ძე. — ვფიქრობ, ეს ანასიათებს ჩვენს დღევანდელ ურთიერთობას. ჩვენი მეგობრული ურთიერთობის ტრადიციები მრავალსაუკუნოვანია. დღეს ასეთი კარგახსნილობა საბჭოთა კავშირის მხრიდანაც აძლიერებს იმას, რაც დიდი ხანია ჩვენს ხალხებს შორის არსებობს.

მეორე კითხვის პასუხად მ. ს. გორბაჩოვმა თქვა:

იტალიელი პოლიტიკური მოღვაწენი მუდამ ინარჩუნებდნენ რეალიზმის გრძნობას, მსჯელობათა აწონ-დაწონილობას, იჩენდნენ თავშეკავებას და ცხადყოფდნენ კონსტრუქციულ მიდგომას, რაც ხელს უწყობდა ძნელი სიტუაციების შენელებას. ეს არის იტალიელთა შეუცვლელი წვლილი.

ნაშუადღევს მ. ს. გორბაჩოვი იყო პალაცო კიგში — იტალიის მთავრობის ოფიციალურ რეზიდენციაში. აქ გაიმართა მისი ხანმოკლე საუბარი პირისპირ იტალიის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარესთან ჯ. ანდრეოტისთან. შემდეგ კი დაიწყო საბჭოთა კავშირ-იტალიის მოლაპარაკება გაფართოებული შემადგენლობით. წამყვანი პოლიტიკური მიმომხილველები, ტელეკომენტატორები წარმატებას უწინასწარმეტყველებენ ამ მოლაპარაკებას, მაღალი ქულით აფასებენ საბჭოთა კავშირ-იტალიის ურთიერთობის მდგომარეობას. მ. ს. გორბაჩოვის ვიზიტს იტალიაში, წერს გაზეთი „მესაჯერო“, აქ აღიქვამენ ქმაყოფილების გრძნობით საბჭოთა კავშირში მიმდინარე სწრაფ ცვლილებებთან დაკავშირებით. თუ დასავლეთი ბოლომდე შეიგნებს რადიკალურ შემობრუნებას, რომელიც გორბაჩოვმა დაიწყო, უარს იტყვის, უნდობლობასა და ჰეგემონიისადმი მისწრაფებაზე, წერს გაზეთი „უნიტა“, ამას მომავალში შეიძლება მოჰყვეს დაპირისპირებული სამხედრო-პოლიტიკური ბლოკების დაშლა და საერთაშორისო ურთიერთობის რადიკალურად ახალი სისტემის შექმნა.

საღამოს კვირინალეს სასახლეში იტალიის პრეზიდენტმა სადილი გაუმართა საბჭოთა ხელმძღვანელს. ფ. კოსიგამ და მ. ს. გორბაჩოვმა სიტყვები წარმოთქვეს.

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში

იმის გამო, რომ უფლებამოსილება შეუწყდა სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისაგან ლ. ი. აბალკინს, რომელიც სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილედ არის დამტკიცებული, სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ დანიშნა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისაგან სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატის არჩევნები გასულის ნაცვლად. პარტიისაგან სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატის არჩევნების მოსაწყობად სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა „სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა არჩევნების შესახებ“ სსრ კავშირის კანონის 28 და 62 მუხლების საფუძველზე შექმნა საარჩევნო კომისია შემდეგი ამხანაგების შემადგენლობით: ლ. დ. ბრიზგა, ვ. ა. ზატკორნიცკი, ტ. გ. ივანოვა, ვ. ი. კოპტიუგი, ი. ი. ლობოვი, ბ. ს. მაჭუდოვი, ა. ვ. ფატეევი, ი. ს. შემშურენკო, ა. ი. შიტოვი.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო აჩერებს სსრ კავშირის კანონმდებლობა და კანონქვემდებარე აქტების მოქმედებას რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, თუ ცნობს, რომ ისინი არ შეესაბამება რესპუბლიკის ინტერესებს. ამასთან, წარუდგენს სსრ კავშირის კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტსა და შესაბამისი კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების გამომცემ ორგანოს წინადადებებს რესპუბლიკის ინტერესებთან მათი შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, იმ შემთხვევაში, თუ შეთანხმების მიღწევა ვერ მოხერხდა, ეს აქტები არ მოქმედებენ საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე".

4. მეათე თავი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„თავი 10

სახალხო დეპუტატთა საბჭოების სისტემა და მათი საქმიანობის პრინციპები

მუხლი 85. სახალხო დეპუტატთა საბჭოები — საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოები, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები — სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, რაიონული, საქალაქო, ქალაქების რაიონული, სადაბო და სასოფლო საბჭოები — სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანოების ერთიან სისტემას შეადგენენ.

მუხლი 86. სახალხო დეპუტატთა საბჭოების უფლებამოსილების ვადა ხუთი წელია.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა და ადგილობრივი საბჭოების სახალხო დეპუტატთა არჩევნები ინიშნება არა უგვიანეს ოთხი თვისა შესაბამისი სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე.

აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების დეპუტატთა, ადგილობრივი საბჭოების სახალხო დეპუტატთა არჩევნების ვადებსა და დანიშვნის წესს განსაზღვრავენ ამ ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციები და კანონები.

მუხლი 87. რესპუბლიკური და ადგილობრივი მნიშვნელობის უმნიშვნელოვანესი საკითხები წყდება შესაბამისად უზენაესი საბჭოებისა და სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების სესიებზე, ანდა გადაიცემა მათ მიერ რეფერენდუმისათვის.

უზენაესი საბჭოები ირჩევენ უზენაესი საბჭოების თავმჯდომარეებს, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები ირჩევენ საბჭოების თავმჯდომარეებს. უზენაეს საბჭოსა და სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივ საბჭოებს, საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების), სადაბო და სასოფლო საბჭოების გამოკლებით, აქვთ თავიანთი პრეზიდიუმები.

სახალხო დეპუტატთა საბჭოები ქმნიან მუდმივ კომისიებს, აღასრულებელ და განმკარგულებელ, აგრეთვე სხვა მათ წინაშე ანგარიშვალდებულ ორგანოებს.

სახალხო დეპუტატთა საბჭოების მიერ არჩეულ ან დანიშნულ თანამდებობის პირებს, მოსამართლეთა გამოკლებით, არ შეუძლიათ დაიკავონ თავიანთი თანამდებობანი ზედიზედ ორ ვადაზე მეტით.

ყოველი თანამდებობის პირი შეიძლება იყოს ვადამდე განთავისუფლებული თანამდებობიდან, თუ იგი სათანადოდ ვერ ასრულებს თავის სამსახურებრივ მოვალეობებს.

მუხლი 88. სახალხო დეპუტატთა საბჭოები ქმნიან სახალხო კონტროლის ორგანოებს, რომლებიც სახელმწიფო კონტროლს უნამებენ მშრომელთა საზოგადოებრივ კონტროლს საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში.

სახალხო კონტროლის ორგანოები თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ამოწმებენ კანონმდებლობის მოთხოვნების, სახელმწიფო პროგრამებისა და დავალებების შესრულებას; იბრძვიან სახელმწიფო დისციპლინის დარღვევების, კუთხურობის, საქმისადმი უწყებრივი მიდგომის გამოვლინებების, უყაირათობისა და მფლანგველობის, საქმის გაჭიანურებისა და ბიუროკრატიზმის წინააღმდეგ; კოორდინაციას უწევენ სხვა საკონტროლო ორგანოების მუშაობას; ხელს უწყობენ სახელმწიფო აპარატის სტრუქტურისა და მუშაობის სრულყოფას.

მუხლი 89. სახალხო დეპუტატთა საბჭოები უშუალოდ და მათ მიერ შექმნილი ორგანოების მეშვეობით ხელმძღვანელობენ თავის ტერიტორიაზე სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ყველა დარგს, იღებენ გადაწყვეტილებებს, უზრუნველყოფენ მათს შესრულებას, კონტროლს უწევენ გადაწყვეტილებათა განხორციელებას.

მუხლი 90. სახალხო დეპუტატთა საბჭოების საქმიანობას საფუძველად უდევს საკითხების კოლეგიტური, თავისუფალი, საქმიანი განხილვა და გადაწყვეტა, სიჯარობა, აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოების, საბჭოების მიერ შექმნილი სხვა ორგანოების რეგულარული ანგარიშგება მათ და მოსახლეობის წინაშე, მოქალაქეთა ფართო ჩაბმა მათს მუშაობაში.

სახალხო დეპუტატთა საბჭოები და მათ მიერ შექმნილი ორგანოები ითვალისწინებენ საზოგადოებრივ აზრს, მოქალაქეთა განსაკუთრებულ გამოაქვთ რესპუბლიკური და ადგილობრივი მნიშვნელობის უმნიშვნელოვანესი საკითხები, სისტემატურად აწვდიან ინფორმაციას მოქალაქეებს თავიანთი მუშაობისა და მიღებული გადაწყვეტილებების შესახებ".

5. მეთერთმეტე თავი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„თავი 11

საარჩევნო სისტემა

მუხლი 91. სახალხო დეპუტატთა არჩევნები ეწყობა ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

მუხლი 92. სახალხო დეპუტატთა არჩევნები საყოველთაოა: არჩევის უფლება აქვს საქართველოს სსრ მოქალაქეს, რომელსაც 18 წელი შეუსრულდა.

ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატად შეიძლება არჩეულ იყოს საქართველოს სსრ მოქალაქე, რომელსაც შეუსრულდა 18 წელი, ხოლო საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატად — 21 წელს მიღწეული მოქალაქე.

საქართველოს სსრ მოქალაქე არ შეიძლება იყოს ერთდროულად დეპუტატი სახალხო დეპუტატთა ორზე მეტ საბჭოში.

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოების, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების შემადგენლობაში, გარდა ამ ორგანოების თავმჯდომარეებისა, ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების უწყებათა, განყოფილებათა და სამმართველოთა ხელმძღვანელები, ზემოთ აღნიშნულ პირთა მოადგილეები, მოსამართლეები და სახელმწიფო არბიტრები არ შეიძლება იყვნენ შესაბამისი საბჭოს დეპუტატები.

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული მოქალაქენი, რომლებიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, თავისუფლების აღკვეთის ადგილას მყოფნი, აგრეთვე ის პირები, რომლებიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იძულებითი მკურნალობის ადგილებში იმყოფებიან.

მუხლი 93. სახალხო დეპუტატთა არჩევნები თანასწორია: ამომრჩეველს ყოველ საარჩევნო ოლქში ერთი ხმა აქვს: ამომრჩევლები არჩევნებში მონაწილეობენ თანასწორ საფუძველზე.

მუხლი 94. სახალხო დეპუტატთა არჩევნები პირდაპირია: სახალხო დეპუტატებს ამომრჩევლები უშუალოდ ირჩევენ.

მუხლი 95. სახალხო დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრა ფარულია: ამომრჩეველთა ნებასურვილის გამოვლინებისადმი კონტროლი დაუშვებელია.

მუხლი 96. სახალხო დეპუტატობის კანდიდატების დასახელების უფლება აქვთ შრომითს კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა ჯარის ნაწილებში სახედრო მოსამსახურეთა კრებებს.

სახალხო დეპუტატთა არჩევნების დროს დეპუტატობის კანდიდატთა რიცხვი შეზღუდული არ არის; წინასაარჩევნო კრების ყოველ მონაწილეს შეუძლია განსახილველად წარმოადგინოს ნებისმიერი კანდიდატურა, მათ შორის — საკუთარიც.

საარჩევნო ბიულეტენებში შეიძლება შეტანილი იყოს კანდიდატთა ნებისმიერი რიცხვი.

სახალხო დეპუტატობის კანდიდატები დასახელების მომენტიდან თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ საარჩევნო კამპანიაში.

სახალხო დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასთან და ჩატარებასთან დაკავშირებულ თანხებს გაიღებს შესაბამისი საარჩევნო კომისია ერთიანი ფონდიდან, რომელიც დეპუტატობის თითოეული კანდიდატისათვის თანაბარი პირობების უზრუნველყოფის მიზნით იქმნება სახელმწიფოს, საწარმოების, საზოგადოებრივი და სხვა ორგანიზაციების ხარჯზე.

მუხლი 97. სახალხო დეპუტატთა არჩევნები ღიად და საჯაროდ მზადდება.

არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება შრომითი კოლექტივების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების კრებების (კონფერენციების), საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების მიერ არჩეული წარმომადგენლებისაგან.

საქართველოს სსრ მოქალაქეებს, შრომითს კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს გარანტირებული აქვთ სახალხო დეპუტატობის კანდიდატთა პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებების თავისუფალი და ყოველმხრივი განხილის შესაძლებლობა, აგრეთვე კრებებზე, პრესაში, ტელევიზიითა და რადიოთი კანდიდატის სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ აგიტაციის უფლება.

სახალხო დეპუტატთა არჩევნების მოწყობის წესს განსაზღვრავს საქართველოს სსრ კანონები, ხოლო აფხაზეთის ასს რესპუბლიკასა და აჭარის ასს რესპუბლიკაში — აგრეთვე ამ ავტონომიური რესპუბლიკების კანონები.

მუხლი 98. ამომრჩევლები განაწესებს აძლევენ თავიანთ დეპუტატებს. ამომრჩეველთა განაწესებს სახალხო დეპუტატთა შესაბამის საბჭოს წარუდგენს სახალხო დეპუტატი.

სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოები განიხილავენ განაწესებს, ითვალისწინებენ მათ ეკონომიკური და სოციალური განვითარების გეგმების შემუშავებისა და ბიუჯეტის შედგენის, აგრეთვე სხვა საკითხებზე გადაწყვეტილებათა მომზადების დროს, ორგანიზაციას უწევენ განაწესების შესრულებას და აცნობენ მოქალაქეებს მათს რეალიზაციას".

6. მე-100 მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 100. დეპუტატი თავის უფლებამოსილების განხორციელებისას, როგორც წესი, არ წყვეტს საწარმოო თუ სამსახურებრივ საქმიანობას.

უზენაესი საბჭოს ან ადგილობრივი საბჭოს სესიის დროს, აგრეთვე კანონით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში დეპუტატის უფლებამოსილების განსახორციელებლად დეპუტატი თავისუფლდება საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან და მას უნაზღაურდება დეპუტატის საქმიანობასთან დაკავშირებული ხარჯები შესაბამისი სახელმწიფო ან ადგილობრივი ბიუჯეტის სახსრებიდან".

7. 101-ე მუხლის პირველი ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„დეპუტატს უფლება აქვს შეკითხვის წესით დააყენოს საკითხი შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოებისა და თანამდებობის პირების წინაშე, რომლებიც ვალდებული არიან უპასუხონ შეკითხვის წესით დაყენებულ ამ საკითხს უზენაესი საბჭოს, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს სესიაზე".

8. 103-ე მუხლის პირველი ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 103. დეპუტატი ვალდებულია თავისი მუშაობის, უზენაესი საბჭოს ან სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს მუშაობის თაობაზე ანგარიში ჩააბაროს ამომრჩევლებს, კოლექტივებსა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, რომლებმაც იგი დეპუტატობის კანდიდატად დასახელეს".

9. მეცამეტე თავი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„თავი 13

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო

მუხლი 104. საქართველოს სსრ სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოა საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო უფლებამოსილია განსახილველად მიიღოს და გადაწყვიტოს ნებისმიერი საკითხი, რომელიც საქართველოს სსრ გმგებლობას განეკუთვნება.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო:

1) იღებს საქართველოს სსრ კონსტიტუციას, ცვლილებები შეაქვს მასში;

2) განიხილავს საქართველოს სსრ საზღვრებთან დაკავშირებულ საკითხებს;

3) იღებს გადაწყვეტილებებს ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი წყობილების საკითხებზე, რომლებიც საქართველოს სსრ გმგებლობას განეკუთვნება;

4) განიხილავს სსრ კავშირიდან საქართველოს სს რესპუბლიკის გასვლასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

5) განიხილავს საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე სსრ კავშირის კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების მოქმედებასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

6) აყალიბებს საქართველოს სს რესპუბლიკის საშინაო-პოლიტიკური და საგარეო-პოლიტიკური საქმიანობის ძირითად მიმართულებებს;

7) ამტკიცებს საქართველოს სს რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პერსპექტიულ გეგმებსა და უმნიშვნელოვანეს საერთო-რესპუბლიკურ პროგრამებს, ეკონომიკური და სოციალური განვითარების სახელმწიფო გეგმებს; განიხილავს და ამტკიცებს საქართველოს სსრ სახელმწიფო ბიუჯეტს; აკონტროლებს გეგმებისა და ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობას, ამტკიცებს მათი შესრულების ანგარიშებს, საჭიროების შემთხვევაში ცვლილებები შეაქვს გეგმებსა და ბიუჯეტში;

8) უზრუნველყოფს საკანონმდებლო რეგულირების ერთიანობას საქართველოს სს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე; საქართველოს სს რესპუბლიკის კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს საკუთრების ურთიერთობათა, სახალხო მეურნეობის მართვისა და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ორგანიზაციის, საბიუჯეტო-საფინანსო სისტემის, შრომის ანაზღაურებისა და ფასწარმოქმნის, დაბეგვრის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების გამოყენების, საქართველოს სსრ მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლებების, თავისუფლებებისა და მოვალეობების რეალიზაციის წესის, აგრეთვე სხვა უთიერთობათა საკანონმდებლო რეგულირებას;

9) განიხილავს საქართველოს სსრ კანონებს;

10) აღგენს სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მმართველობის რესპუბლიკური და ადგილობრივი ორგანოების ორგანიზაციისა და საქმიანობის წესს; განსაზღვრავს რესპუბლიკურ საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა სამართლებრივ სტატუსს;

11) განსაზღვრავს საქართველოს სსრ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის საკითხთა გადაწყვეტის წესს; აგენს და ცვლის ავტონომიური ოლქის საზღვრებსა და რაიონულ დაყოფას; ქმნის ქალაქებს რაიონებში და ქალაქების რაიონებს; აგენს ქალაქების დაქვემდებარებას; სახელს უცვლის რაიონებს, ქალაქებსა და ქალაქების რაიონებს, დაბებსა და სხვა დასახლებულ პუნქტებს;

12) ამტკიცებს ავტონომიური რესპუბლიკების საზღვრების შეცვლას; ქმნის რესპუბლიკური დაქვემდებარების ახალ რაიონებსა და ქალაქებს;

13) ამტკიცებს ავტონომიური რესპუბლიკების რაიონულ დაყოფას, ქალაქებისა და ქალაქების რაიონების შექმნას, ქალაქების დაქვემდებარების შეცვლას, რაიონების, ქალაქების, ქალაქების რაიონების სახელის დარქმევასა და გადარქმევას, აგრეთვე სხვა დასახლებული პუნქტების სახელის გადარქმევას;

14) წარმართავს სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების საქმიანობას;

15) იღებს გადაწყვეტილებებს სახალხო კენჭისყრის (რეფერენდუმის) მოწყობის შესახებ;

16) ირჩევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს;

17) ირჩევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს;

18) ნიშნავს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს მის მიერ წარმოდგენილი საპროგრამო განცხადების განხილვის შემდეგ;

19) ირჩევს საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტსა და საქართველოს სსრ უზენაეს სასამართლოს; ნიშნავს საქართველოს სსრ მთავარ სახელმწიფო არბიტრს;

20) ამტკიცებს საქართველოს სსრ სახელმწიფო არბიტრაჟის კოლეგიას და საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლოს პრეზიდიუმს;

21) ირჩევს საქართველოს სსრ კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტს;

22) საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის წარდგინებით ამტკიცებს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს შემადგენლობას, შეაქვს მასში ცვლილებები, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს წინადადებით ქმნის და აუქმებს საქართველოს სსრ სამინისტროებსა და საქართველოს სსრ სახელმწიფო კომიტეტებს;

23) რეგულარულად ისმენს მის მიერ შექმნილი ან არჩეული ორგანოების, აგრეთვე მის მიერ დანიშნულ ან არჩეულ თანამდებობის პირთა ანგარიშებს; წყვეტს საკითხს საქართველოს სსრ მთავრობისადმი და მთავრობის ცალკეული წევრებისადმი ნდობის შესახებ;

24) კონტროლს უწევს საქართველოს სსრ კონსტიტუციის დაცვას და უზრუნველყოფს იმას, რომ აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ კონსტიტუციები და კანონები შეესაბამებოდეს საქართველოს სსრ კონსტიტუციასა და საქართველოს სსრ კანონებს;

25) აუქმებს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებებსა და დადგენილებებს, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის განკარგულებებს, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილებებსა და განკარგულებებს;

26) აუქმებს აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოების დადგენილებებსა და განკარგულებებს, აგრეთვე ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო (რესპუბლიკური დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოების გადაწყვეტილებებს, თუ ისინი არ შეესაბამება საქართველოს სსრ კონსტიტუციასა და საქართველოს სსრ კანონებს;

27) ნიშნავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებს; ამტკიცებს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შემადგენლობას; ნიშნავს ადგილობრივი საბჭოების სახალხო დეპუტატთა არჩევნებს;

28) ახდენს საქართველოს სსრ საერთაშორისო ხელშეკრულებათა რატიფიკაციასა და დენონსაციას;

29) აწესებს საქართველოს სსრ სახელმწიფო ჯილდოებს;

30) გამოსცემს აქტებს საქართველოს სსრ სასამართლოების მიერ მსჯავრდებულ პირთა ამნისტიის შესახებ.

31) ახორციელებს საქართველოს სსრ კონსტიტუციითა და კანონებით დადგენილ სხვა უფლებამოსილებას.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო იღებს საქართველოს სსრ კანონებსა და დადგენილებებს.

მუხლი 105. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო შედგება 300 დეპუტატისაგან, რომლებსაც ირჩევენ საარჩევნო ოლქების მიხედვით, სადაც ამომრჩეველთა თანაბარი რაოდენობაა.

მუხლი 106. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს წინა შემადგენლობის პრეზიდიუმი საქართველოს სსრ ახლად არჩეულ უზენაეს საბჭოს იწვევს არჩევნებიდან არა უგვიანეს ორი თვისა.

მუხლი 107. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო მის მიერ არჩეული სამანდატო კომისიის წარდგინებით იღებს გადაწყვეტილებას დეპუტატთა უფლებამოსილების ცნობის შესახებ, არჩევნების კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში კი — ცალკეული დეპუტატების არჩევნების ბათილად ცნობის შესახებ.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის არჩევამდე ახლად არჩეული უზენაესი საბჭოს პირველ სხდომას ხსნის და უძღვება საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, შემდეგ კი — საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე ან მისი მოადგილე.

მუხლი 108. საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოს ყოველწლიურად იწვევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი მორიგ — საგაზაფხულო და საშემოდგომო — სესიებზე.

რიგგარეშე სესიებს იწვევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი თავისი ინიციატივით, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის ან საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს შემადგენლობის სულ ცოტა მესამედის წინადადებით, ასევე აფხაზეთის ასსრ თუ აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს წინადადებით.

მუხლი 109. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სესია შედგება მისი სხდომებისაგან, აგრეთვე საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მუდმივი და სხვა კომისიების სხდომებისაგან, რომლებიც უზენაესი საბჭოს სხდომებს შუა პერიოდში ეწყობა.

მუხლი 110. საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში საკანონმდებლო ინიციატივის უფლება ეკუთვნით საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებს, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მუდმივ კომისიებს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტს, საქართველოს სსრ უზენაეს სასამართლოს, საქართველოს სსრ მთავარ სახელმწიფო არბიტრს, საქართველოს სსრ პროკურორს.

საკანონმდებლო ინიციატივის უფლება აქვთ აგრეთვე საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს მათი რესპუბლიკური ორგანოების სახით და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიას.

მუხლი 111. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს განსახილველად შემოტანილი კანონპროექტები და სხვა საკითხები განიხილება მის სხდომებზე. კანონების პროექტები და სახელმწიფო ცხოვრების სხვა ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხები საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს გადაწყვეტილებით, რომელიც მიიღება მისი ინიციატივით ან აფხაზეთის ასსრ ან აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, რაიონული, საქალაქო (რესპუბლიკური დაქვემდებარების ქალაქების) სახალხო დეპუტატთა საბჭოების წინადადებით, შეიძლება გამოტანილ იქნეს სახალხო განხილვისათვის.

საქართველოს სსრ კანონი, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სხვა აქტი მიღებულად ითვლება, თუ მას ხმას მისცემს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა საერთო რიცხვის უმრავლესობა.

მუხლი 112. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოა, რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მუშაობის ორგანიზაციას და ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს საქართველოს სსრ კონსტიტუციითა და საქართველოს სსრ კანონებით გათვალისწინებულ ფარგლებში.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის შემადგენლობაში შედიან თანამდებობის მიხედვით: საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეთა ორი მოადგილე — აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების თავმჯდომარეები, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს თავმჯდომარე, საქართველოს სსრ სახალხო კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარე, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მუდმივი კომისიების თავმჯდომარეები.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს სათავეში უდგას საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს უფლებამოსილების ვადის გასვლის შემდეგ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი თავის უფლებამოსილებას ინარჩუნებს ახლად არჩეული საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პირველ სხდომამდე.

მუხლი 113. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი:

1) იწვევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სესიებს;

2) ორგანიზაციას უწევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სესიების მომზადებას;

3) კოორდინაციას უწევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მუდმივი კომისიების საქმიანობას;

4) ხელს უწყობს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებს მათი უფლებამოსილებების განხორციელებაში და უზრუნველყოფს მათ საჭირო ინფორმაციით;

5) ორგანიზაციას უწევს და ატარებს ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნებს;

6) ორგანიზაციას უწევს სახალხო კენჭისყრის (რეფერენდუმის) მომზადებასა და ჩატარებას, აგრეთვე საქართველოს სსრ კანონების პროექტებისა და სახელმწიფო ცხოვრების სხვა ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხების სახალხო განხილვას;

7) საკუთარი ინიციატივით ან სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის წინადადებით წყვეტს საკითხს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე თუ ცალკეულ ადგილებში სამხედრო ან საგანგებო წესების გამოცხადების საჭიროების შესახებ; წყვეტს მოქალაქეთა ძალვის განსაკუთრებული რეჟიმის შემოღების საკითხებს;

8) აღგენს საქართველოს სსრ ღირსსახსოვარ და ღირსშესანიშნავ დღეებს;

9) ანიჭებს საქართველოს სსრ სახელმწიფო ჯილდოებს;

10) იღებს საქართველოს სსრ მოქალაქედ, წყვეტს საქართველოს სსრ მოქალაქეობიდან გასვლისა და უცხოელთათვის თავშესაფრის მიცემის საკითხებს;

11) ახორციელებს საქართველოს სსრ სასამართლოების მიერ მსჯავრდებულ მოქალაქეთა შეწყალებას;

12) ნიშნავს საქართველოს სსრ დიპლომატიურ წარმომადგენლებს უცხოთის სახელმწიფოებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებში და გამოიწვევს მათ იქიდან.

13) იღებს მასთან აკრედიტებული უცხოეთის სახელმწიფოთა დიპლომატიური წარმომადგენლების რწმუნებულებისა და გაწვევის სიგელებს;

14) აქვეყნებს ქართულ და რუსულ ენებზე, ხოლო ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქისათვის — აგრეთვე ავტონომიური რესპუბლიკის ენასა და ავტონომიური ოლქის მოსახლეობის ენაზე საქართველოს სსრ კანონებსა და სხვა აქტებს, რომლებსაც მიიღებენ საქართველ სსრ უზენაესი საბჭო, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე;

15) ახორციელებს საქართველოს სსრ კანონებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი გამოსცემს ბრძანებულებებს და იღებს დადგენილებებს.

ბრძანებულება და დადგენილება მიღებულად ითვლება თუ მას ხმას მისცემს პრეზიდიუმის შემადგენლობაში შემავალ პირთა უმრავლესობა.

მუხლი 114. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე საქართველოს სს რესპუბლიკის უმაღლესი თანამდებობის პირია და წარმოადგენს საქართველოს სს რესპუბლიკას ქვეყნის შიგნით და მის საზღვრებს გარეთ.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს ირჩევს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთაგან ფარული კენჭისყრით ხუთი წლის ვადით და არა უმეტეს ორი ვადით ზედიზედ, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე ანგარიშვალდებულია საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს წინაშე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე შეიძლება ნებისმიერ დროს ფარული კენჭისყრით გაიწვიოს საქართველოს სსრ უზენაესმა საბჭომ. გაწვევის საკითხს კენჭი ეყრება, თუ ამას მოითხოვს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა საერთო რიცხვის არანაკლებ ერთი მეხუთედისა.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის თანამდებობის ვადამდე განთავისუფლების შემთხვევაში უზენაესი საბჭო ერთი თვის ვადაში ირჩევს უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს. უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის არჩევნების ჩატარებამდე თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის არყოფნის ან მის მიერ მოვალეობათა განხორციელების შეუძლებლობის შემთხვევაში მის მოვალეობას ასრულებს პირველი მოადგილე და თუ ზემოთ აღნიშნული მიზეზების გამო პირველ მოადგილესაც არ შეუძლია უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქციების შესრულება — უზენაესი საბჭოს მიერ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა შემადგენლობიდან არჩეული დროებითი თავმჯდომარე.

მუხლი 115. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე:

1) საერთო ხელმძღვანელობას უწევს იმ საკითხების მომზადებას, რომლებიც უნდა განიხილოს საქართველოს სსრ უზენაესმა საბჭომ; ხელს აწერს საქართველოს სსრ კანონებს, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს და საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ მიღებულ სხვა აქტებს;

2) საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოს წარუდგენს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის თანამდებობაზე ასარჩევ კანდიდატურას, აგრეთვე წინადადებებს საქართველოს სსრ კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის პერსონალური შემადგენლობის შესახებ;

3) საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოს წარუდგენს კანდიდატურებს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის, საქართველოს სსრ სახალხო კონტ

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის

კანონი

საქართველოს სსრ კონსტიტუციის (ძირითადი კანონის) ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(დასასრული)

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო თავისი მუშაობის შესახებ წელიწადში ერთხელ მაინც ანგარიშს საქართველოს სსრ უზენაეს. საბჭოს.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თხოვნით საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო განიხილავს საქართველოს სსრ მინიტრთა საბჭოსადმი თუ მისი ცალკეული წევრებისადმი ნდობის გამოცხადების საკითხს. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო განიხილავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა ერთი მეხუთედის მოთხოვნით.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მიერ უნდობლობის გამოცხადების ან ნდობის გამოცხადებაზე უარის თქმისას საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო თუ მისი ცალკეული წევრი გადადგება".

11. 125-ე მუხლის პირველი ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს სახელმწიფო მმართველობის ყველა საკითხი, რომლებიც საქართველოს სსრ გამგებლობას განეკუთვნება, რამდენადაც ისინი, საქართველოს სსრ კონსტიტუციის თანახმად, არ შედის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოსა. და მისი პრეზიდიუმის, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის კომპეტენციაში".

12. 127-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 127. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო სსრ კავშირის კანონებისა და სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სხვა გადაწყვეტილებათა, საქართველოს სსრ კანონების და საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სხვა გადაწყვეტილებათა, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებათა და განკარგულებათა საფუძველზე და შესასრულებლად გამოსცემს დადგენილებებსა და განკარგულებებს, ამოწმებს მათს შესრულებას. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილებებისა და განკარგულებების შესრულება სავალდებულოა საქართველოს სსრ მთელ ტერიტორიაზე".

13. 129-ე მუხლის მეოთხე ნაწილში სიტყვები „სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ საკანონმდებლო აქტების" შეიცვალოს სიტყვებით „სსრ კავშირის კანონების და სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სხვა გადაწყვეტილებების, საქართველოს სსრ კანონებისა და საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სხვა გადაწყვეტილებების".

14. მეთხუთმეტე თავის დასახელება ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად: „ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო".

15. 131-ე და 132-ე მუხლები ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 131. აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოები ამ ავტონომიური რესპუბლიკების სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოებია.

აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოები უფლებამოსილი არიან გადაწყვიტონ ყველა საკითხი, რომლებსაც ავტონომიური რესპუბლიკების გამგებლობას განაკუთვნებენ სსრ კავშირის კონსტიტუცია, საქართველოს სსრ კონსტიტუცია და ამ ავტონომიური რესპუბლიკების კონსტიტუციები.

ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე ანგარიშვალდებულია ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წინაშე.

„მუხლი 132. აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ კონსტიტუციების მიღებას, ამ კონსტიტუციებში ცვლილებების შეტანას, ამ ავტონომიური რესპუბლიკების ეკონომიკური და სოციალური განვითარების სახელმწიფო გეგმების, სახელმწიფო ბიუჯეტებისა და მათი შესრულების ანგარიშების დამტკიცებას, მათ წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოების შექმნას ახორციელებენ აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოები.

ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს, მისი პრეზიდიუმის, ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის უფლებამოსილებას განსაზღვრავს ავტონომიური რესპუბლიკის კონსტიტუცია".

16. 133-ე მუხლის მეორე ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოები პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებული არიან ამ ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოების წინაშე".

17. 141-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 141. ავტონომიური ოლქის, რაიონული, საქალაქო და ქალაქის რაიონული საბჭოების მუშაობას ორგანიზაციას უწევენ მათი პრეზიდიუმები, რომლებსაც სათავეში უდგანან საბჭოების თავმჯდომარეები, ხოლო საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების), სადაბო და სასოფლო საბჭოებში — ამ საბჭოების თავმჯდომარეები.

სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები უფლებამოსილი არიან განიხილონ და გადაწყვიტონ სესიებზე ნებისმიერი საკითხი, რომლებსაც მათს გამგებლობას მიაკუთვნებს სსრ კავშირის, საქართველოს სსრ და შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკების კანონმდებლობა. იმ საკითხების ნუსხას, რომლებსაც წყვეტენ მხოლოდ და მხოლოდ სესიებზე, ადგენენ კანონები სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების შესახებ.

სახალხო დეპუტატთა საოლქო საბჭოს, რესპუბლიკის რაიონული, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა), ქალაქის რაიონული საბჭოების სესიებს იწვევენ მათი პრეზიდიუმები ოთხჯერ მაინც. სახალხო დეპუტატთა საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების), სადაბო და სასოფლო საბჭოების სესიებს იწვევენ მათი თავმჯდომარეები ოთხჯერ მაინც".

18. 145-ე მუხლის პირველი ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 145. სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოებია აღმასრულებელი კომიტეტები, რომლებსაც ისინი ირჩევენ".

19. 164-ე, 165-ე, 167-ე და 185-ე მუხლები ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 164. საქართველოს სს რესპუბლიკაში ყველა სასამართლო იქმნება მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა არჩევითობის საწყისებზე.

რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოების სახალხო მოსამართლეებსა და საქალაქო სასამართლოების მოსამართლეებს ირჩევენ სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი ზემდგომი საბჭოები.

საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლოს, ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი სასამართლოების, ავტონომიური ოლქის სასამართლოს მოსამართლეებს ირჩევენ შესაბამისად საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო, ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოები, ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭო.

ყველა სასამართლოს მოსამართლეებს ირჩევენ ათი წლის ვადით.

ყველა სასამართლოს სახალხო მსაჯულებს ირჩევენ ხუთი წლის ვადით.

რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოების სახალხო მსაჯულებს ირჩევენ მოქალაქეთა კრებებზე მათს საცხოვრებელ ან სამუშაო ადგილას ღია კენჭისყრით, ხოლო ზემდგომი სასამართლოების სახალხო მსაჯულებს — სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოები.

მოსამართლეები და სახალხო მსაჯულები პასუხისმგებელი არიან მათი ამრჩევი ორგანოების ან ამომრჩევლების წინაშე, ანგარიშს აბარებენ მათ და შეიძლება მათ მიერ გაწვეულ იქნენ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 165. საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლო საქართველოს სსრ უმაღლესი სასამართლო ორგანოა და ზედამხედველობას უწევს საქართველოს სსრ სასამართლოების სასამართლო საქმიანობას.

საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლო შედგება თავმჯდომარის, მისი მოადგილეების, წევრებისა და სახალხო მსაჯულებისაგან".

„მუხლი 167. მოსამართლეები და სახალხო მსაჯულები დამოუკიდებელი არიან და მხოლოდ კანონს ემორჩილებიან.

მოსამართლეებისა და სახალხო მსაჯულებისათვის უზრუნველყოფილია მათი უფლებებისა და მოვალეობების შეუფერხებელი და ეფექტიანი განხორციელების პირობები. მართლმსაჯულების აღსასრულებლად მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა საქმიანობაში ყოველგვარი ჩარევა დაუშვებელია და იწვევს პასუხისმგებლობას კანონით.

მოსამართლეთა და სახალხო მსაჯულთა ხელშეუხებლობას, აგრეთვე მათი დამოუკიდებლობის სხვა გარანტიებს აწესებს კანონი სსრ კავშირში მოსამართლეთა სტატუსის შესახებ და სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ სხვა საკანონმდებლო აქტები".

„მუხლი 185. საქართველოს სსრ კონსტიტუციის შეცვლა ხდება საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს გადაწყვეტილებით, რომელსაც მიიღებს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა საერთო რიცხვის სულ ცოტა ორი მესამედის უმრავლესობა".

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბ. ბუმბარიძე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ვ. ძვარაცხელია.

თბილისი, 1989 წლის 18 ნოემბერი.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის

კანონი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების შესახებ

I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საფუძვლები

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნები ეწყობა ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატები აირჩევიან ხუთი წლის ვადით.

მუხლი 2. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნები საყოველთაოა: არჩევის უფლება აქვს საქართველოს სსრ მოქალაქეს, რომელსაც 18 წელი შეუსრულდა, ხოლო არჩეული შეიძლება იყოს საქართველოს სსრ მოქალაქე, რომელსაც 21 წელი შეუსრულდა, წარმომობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, პოლიტიკური შეხედულებების, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, მოცემულ ადგილას ცხოვრების დროის, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის მიუხედავად.

საქართველოს სსრ მოქალაქე არ შეიძლება ერთდროულად იყოს დეპუტატი ორზე მეტ საბჭოში,

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული მოქალაქენი, რომლებიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, თავისუფლების აღკვეთის ადგილას მყოფნი, აგრეთვე ის პირები, რომლებიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იძულებითი მკურნალობის ადგილებში იმყოფებიან.

მუხლი 3. თანასწორი საარჩევნო უფლება.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნები თანასწორია: ყოველ ამომრჩეველს ერთი ხმა აქვს; საქართველოს სსრ მოქალაქენი არჩევნებში თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ.

მუხლი 4. პირდაპირი საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნები პირდაპირია: უზენაესი საბჭოს დეპუტატებს ამომრჩევლები უშუალოდ ირჩევენ.

მუხლი 5. ფარული კენჭისყრა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებში კენჭისყრა ფარულია: ამომრჩეველთა ნებასურვილის გამოვლინებისადმი კონტროლი დაუშვებელია.

მუხლი 6. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება შრომითი კოლექტივების, დადგენილი წესით რეგისტრაციაში გატარებული საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, არჩევითი ორგანოების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების (კონფერენციების), საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების მიერ არჩეული წარმომადგენლებისაგან.

მუხლი 7. საჭიროება არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების დრის

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებას ახორციელებენ საარჩევნო კომისიები, შრომითი კოლექტივები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მოძრაობები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

შრომითი კოლექტივები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მოძრაობები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები მონაწილეობენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში როგორც საარჩევნო კომისიებში თავიანთი წარმომადგენლების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

მუხლი 9. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, ამომრჩეველთა კრებებს საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებებს.

მუხლი 10. ამომრჩეველთა განაწესები საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებს

ამომრჩევლები განაწესებს აძლევენ თავიანთ დეპუტატებს. განაწესების შეტანის, განზოგადების, განხილვისა და შესრულების ორგანიზაციის წესს ადგენს საქართველოს სსრ კანონი.

მუხლი 11. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატის სტატუსის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს შემადგენლობაში, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების თავმჯდომარეების გარდა, მინისტრების, სახელმწიფო კომიტეტების თავმჯდომარეების მოადგილეები, უწყებათა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე და წევრები, საქართველოს სსრ მთავარი სახელმწიფო არბიტრი და სახელმწიფო არბიტრები, საქართველოს სსრ კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის თავმჯდომარე და წევრები არ შეიძლება ამავე დროს იყვნენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატები.

მუხლი 12. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯები. არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ თანხებს გაიღებს შესაბამისი საარჩევნო კომისია ერთიანი ფონდიდან, რომელიც დეპუტატობის თითოეული კანდიდატისათვის თანაბარი პირობების უზრუნველყოფის მიზნით იქმნება სახელმწიფოს, საწარმოების, საზოგადოებრივი და სხვა ორგანიზაციების, აგრეთვე მოქალაქეთა ჯგუფების ხარჯზე.

საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები საარჩევნო კომისიების განკარგულებაში გადასცემენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისთვის საჭირო შენობებსა და მოწყობილობას.

მუხლი 13. პასუხისმგებლობა არჩევნების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის

პირებს, რომლებიც ძალადობის, მოტყუების, შეკარის, მოსყიდვის ან სხვა გზით ხელს უშლიან იმას, რომ საქართველოს სსრ მოქალაქემ თავისუფლად განახორციელოს თავისი უფლება — აირჩიოს და იყოს არჩეული საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატად, ეწეოდეს წინასაარჩევნო აგიტაციას, აგრეთვე საარჩევნო კომისიების წევრებს, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, განზრახ არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება ან დაუშვეს ამ კანონის სხვა დარღვევები, ეკისრებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა. პასუხს აგებენ აგრეთვე პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს ყალბი ცნობები დეპუტატობის კანდიდატის შესახებ".

II. არჩევნების დანიშვნისა და საარჩევნო ოლქების შექმნის წესი

მუხლი 14. არჩევნების დანიშვნა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებს ნიშნავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო არა უგვიანეს ოთხი თვისა საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატა უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე.

ცნობა არჩევნების დღის შესახებ ქვეყნდება პრესაში.

მუხლი 15. საარჩევნო ოლქების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებისათვის იქმნება 300 საარჩევნო ოლქი.

საარჩევნო ოლქებს ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია აფხაზეთის ასსრ უზენაესი საბჭოს, აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების ან მათი პრეზიდიუმების წარდგინებით.

საარჩევნო ოლქები იქმნება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტერიტორიის სხვა თავისებურებათა გათვალისწინებით, ძირითადად ერთ საარჩევნო ოლქზე გაანგარიშებით ამომრჩეველთა თანაბარი რიცხვის პრინციპის დაცვით.

თითოეული საარჩევნო ოლქისაგან არჩევენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს ერთ დეპუტატს.

მუხლი 16. საარჩევნო ოლქების სიები

საარჩევნო ოლქების სიებს, რომლებშიც აღნიშნულია მათი საზღვრები, ამომრჩეველთა რიცხვი და საოლქო საარჩევნო კომისიების ადგილსამყოფელი, აქვეყნებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია არა უგვიანეს ათი დღისა არჩევნების დანიშვნის შემდეგ.

III. საარჩევნო უბნები

მუხლი 17. საარჩევნო უბნების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად საარჩევნო ოლქების ტერიტორია იყოფა საარჩევნო უბნებად.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, მოქალაქეთა ყოფნის ძნელად მისადგომ რაიონებში გაწლაგებულ ადგილებში, შეიძლება შეიქმნას საარჩევნო უბნები, რომლებიც შედის საარჩევნო ოლქებში მათი ადგილსამყოფელის მიხედვით, ხოლო არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე — გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს სსრ დაწესებულებებშიც.

მუხლი 18. საარჩევნო უბნების შექმნის წესი და ნორმა.

საარჩევნო უბნებს ქმნიან სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა), ქალაქის რაიონული საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები საოლქო საარჩევნო კომისიების შეთანხმებით. არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნებს ქმნიან შესაბამისი სახალხო დეპუტატთა საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. ჯარის ნაწილებში საარჩევნო უბნებს ქმნიან სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები საოლქო საარჩევნო კომისიებთან შეთანხმებით.

საარჩევნო ოლქები იქმნება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტერიტორიის სხვა თავისებურებათა გათვალისწინებით, ძირითადად ერთ საარჩევნო ოლქზე გაანგარიშებით ამომრჩეველთა თანაბარი რიცხვის პრინციპის დაცვით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3.000 ამომრჩევლისათვის.

სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი ადგილობრივი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი ამომრჩევლებს აცნობებს თითოეული საარჩევნო უბნის საზღვრებს და საუბნო საარჩევნო კომისიისა და ხმის მიცემის შენობის ადგილსამყოფელს.

IV. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 19. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ჩასატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია;

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები;

საუბნო საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 20. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო აფხაზეთის ასსრ უზენაესი საბჭოს, აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების ან მათი პრეზიდიუმების, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა რესპუბლიკური ორგანოების წინადადებათა გათვალისწინებით არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს ხუთი დღისა კომისიის თავმჯდომარის, თავმჯდომარის ორი მოადგილის, მდივნისა და 13 წევრის შემადგენლობით.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებას ვადა ხუთი წელია.

მუხლი 21. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს საქართველოს სსრ მთელ ტერიტორიაზე ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას; საჭიროების შემთხვევაში საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში შეაქვს წარდგენები ამ კანონის განმარტების თაობაზე;

2) ქმნის საარჩევნო ოლქებს;

3) წარმართავს საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციებს; განსაზღვრავს საარჩევნო კომისიათა შემადგენლობაში ცვლილებების შეტანის წესს;

4) წყვეტს საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე საარჩევნო ოლქებისათვის იმ საარჩევნო უბნების მიწერის საკითხებს, რომლებიც საქართველოს სსრ ფარგლებს გარეთ იქმნება;

5) უნაწილებს ფულად სახსრებს საარჩევნო კომისიებს; კონტროლს უწევს საარჩევნო კომისიათა უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს საარჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) ადგენს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საარჩევნო ბიულეტენების ამომრჩეველთა სიების, საარჩევნო კომისიების სხდომების ოქმების, სხვა საარჩევნო დოკუმენტების ფორმებს, საარჩევნო ყუთებისა და საარჩევნო კომისიათა ბეჭდების ნიმუშებს, საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესს;

7) ისმენს საქართველოს სსრ სამინისტროების, სახელმწიფო კომიტეტებისა და უწყებების, სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

8) რეგისტრაციაში ატარებს არჩეულ დეპუტატებს, აგზავნის მთლიანად რესპუბლიკაში არჩევნების შედეგებს, პრესაში აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ და საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს არჩეულ დეპუტატთა სიას;

9) გადასცემს საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოს სამანდატო კომისიას დეპუტატთა უფლებამოსილების შესამოწმებლად საპირო დოკუმენტაციას;

10) წყვეტს ხელახალი არჩევნების ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

11) წყვეტს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა გაწვევის ორგანიზაციასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

12) ნიშნავს გამოკლებული დეპუტატების ნაცვლად საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებს და უზრუნველყოფს მის ჩატარებას;

13) განიხილავს საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო განცხადებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ საბოლოო გადაწყვეტილებანი;

14) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონისა და საქართველოს სსრ სხვა კანონების შესაბამისად.

მუხლი 22. საოლქო საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიას ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი.

საოლქო საარჩევნო კომისია იქმნება საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების თითოეულ საარჩევნო ოლქში ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 5 დღისა და არჩევნებამდე არა უგვიანეს სამთვენახევრისა 9-13 წევრის შემადგენლობით.

საოლქო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში წარმომადგენლებს ასახელებენ შესაბამისი საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივები, მათი საბჭოები საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა რესპუბლიკური, საოლქო, რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული ორგანოები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებები.

საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრება უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება სულ ცოტა ორასი ამომრჩეველი. შრომითი კოლექტივების კრებები უფლებამოსილია, თუ მათ ესწრება შრომითი კოლექტივის წევრთა საერთო რიცხვის ნახევარზე მეტი. სხდომები (კონფერენციები) უფლებამოსილია, თუ მათ ესწრება შესაბამისი ორგანოს წევრთა არა ნაკლებ ორი მესამედისა. შრომით კოლექტივებში კრებებს (კონფერენციებს) იწვევენ მათი საბჭოები, პროფკავშირთა კომიტეტები ადმინისტრაციასთან ერთად საკუთარი ინიციატივით ან კოლექტივის წევრთა ერთი მეხუთედის მოთხოვნით. საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრებებს იწვევს სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი საკუთარი ინიციატივით ან ამომრჩეველთა ინიციატივით, რომელსაც მხარი დაუჭერა საარჩევნო ოლქის სულ ცოტა 50 ამომრჩეველმა.

წარმომადგენელი დასახელებულად ითვლება, თუ მას ხმას მისცემს კრების მონაწილეთა ნახევარზე მეტი ან შესაბამისი არჩევითი ორგანოს საერთო შემადგენლობის უმრავლესობა.

საოლქო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილების ვადა ხუთი წელია.

მუხლი 23. საოლქო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს ამ კანონის შესრულებას ოლქის ტერიტორიაზე;

2) წარმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმიანობას;

3) ისმენს სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოების, საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

4) თვალყურს ადევნებს ამომრჩეველთა სიების შედგენასა და საყოველთაო გაცნობისათვის მათ წარდგენას;

5) ხელს უწყობს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების ორგანიზაციას;

6) რეგისტრაციაში ატარებს დასახელებულ დეპუტატობის კანდიდატებს და აძლევს მათ შესაბამის მოწმობებს, უზრუნველყოფს პლაკატების გამოცემას დეპუტატობის კანდიდატთა ბიოგრაფიული მონაცემებით;

7) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ შესაბამის მოწმობებს;

8) უზრუნველყოფს საარჩევნო კამპანიაში კანდიდატთა მონაწილეობის თანასწორ პირობებს. იმ შემთხვევაში, თუ ერთ-ერთ საოლქო საარჩევნო კომისიებს ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი.

საოლქო საარჩევნო კომისია ანგარიშს აბარებს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების თითოეულ საარჩევნო ოლქში ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 5 დღისა და არჩევნებამდე არა უგვიანეს სამთვენახევრისა 9-13 წევრის შემადგენლობით.

საოლქო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში წარმომადგენლებს ასახელებენ შესაბამისი საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივები, მათი საბჭოები საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა რესპუბლიკური, საოლქო, რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული ორგანოები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებები.

საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრება უფლებამოსილია დასახელოს წარმომადგენლები საუბნო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში, თუ მას ესწრება სულ ცოტა 30 ამომრჩეველი. საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრებს იწვევს სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოს პრეზიდიუმი ან მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანო საკუთარი ინიციატივით ან მოცემული საარჩევნო უბნის სულ ცოტა 20 ამომრჩევლის მოთხოვნით.

მუხლი 25. საუბნო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

საუბნო საარჩევნო კომისია:

1) ადგენს უბნის მიხედვით ამომრჩეველთა სიებს;

2) ამომრჩევლებს აცნობს ამომრჩეველთა სიებს, იღებს და იხილავს განცხადებებს სიებში უსწორობათა შესახებ და წყვეტს მათში ს

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების შესახებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(დასასრული)

4) აუწყებს მოსახლეობას საუბნო საარჩევნო კომისიის ადგილსამყოფელს, და მისი მუშაობის დროს, აგრეთვე არჩევნების დღეს და ხმის მიცემის ადგილს;

5) უზრუნველყოფს ხმის მიცემისათვის შენობის, საარჩევნო ყუთებისა და კაბინების მომზადებას;

6) ორგანიზაციას უწევს საარჩევნო უბანში ხმის მიცემას არჩევნების დღეს;

7) ითვლის საარჩევნო უბანში მიცემულ ხმებს;

8) იხილავს განცხადებებსა და საჩივრებს არჩევნების მომზადებისა და კენჭისყრის ორგანიზაციის საკითხებზე და იღებს გადაწყვეტილებებს მათ გამო;

9) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 26. საარჩევნო კომისიათა მუშაობის ორგანიზაცია

საარჩევნო კომისიის თავჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილესა და მდივანს არჩევენ შესაბამისი კომისიის პირველ სხდომაზე.

საარჩევნო კომისიის სხდომა უფლებამოსილია, თუ მასში მონაწილეობს კომისიის შემადგენლობის სულ ცოტა ორი მესამედი. კომისიის გადაწყვეტილებებს იღებენ ღია კენჭისყრით კომისიის საერთო შემადგენლობის ხმების უმრავლესობით. კომისიის წევრებს, თუ არ ეთანხმებიან მის გადაწყვეტილებას, უფლება აქვთ გამოთქვან განსაკუთრებული აზრი, რომელიც წერილობითი ფორმით ერთვის ოქმს და განსახილველად ეგზავნება ზემდგომ საარჩევნო კომისიას.

საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებათა ფარგლებში მათ მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციისათვის.

საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილებანი და მოქმედება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში, ხოლო ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში — აგრეთვე სასამართლოში.

საარჩევნო კომისიის წევრი, კერძოდ თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი კომისიის გადაწყვეტილებით არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების პერიოდში შეიძლება გათავისუფლდეს საწარმოო ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან, ამასთან შეუნარჩუნდეს საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩატარებისათვის გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

საარჩევნო კომისიების შემადგენლობაში შემავალ პირთ უფლება არა აქვთ მონაწილეობდნენ იმ დეპუტატობის კანდიდატთა სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ აგიტაციაში, რომლებიც კენჭს იყრიან მოცემულ საარჩევნო ოლქებში.

მუხლი 27. საარჩევნო კომისიებისათვის ხელშეწყობა მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები, თანამდებობის პირნი ვალდებულნი არიან ხელი შეუწყონ საარჩევნო კომისიებს მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში, მიაწოდონ მუშაობისათვის საჭირო ცნობები და მასალები.

საარჩევნო კომისიას უფლება აქვს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მმართველ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებს, ორგანიზაციებს, თანამდებობის პირებს, რომლებიც ვალდებულნი არიან განიხილონ დასმული საკითხები და საარჩევნო კომისიას ასუხები გასცენ არა უგვიანეს სამი დღის ვადისა.

მუხლი. 28. საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის შეცვლის წესი

საარჩევნო კომისიის ნებისმიერი წევრი შეიძლება გათავისუფლდეს კომისიაში თავისი მოვალეობის შესრულებისაგან ამ კომისიის შემქმნელი ორგანოს მიერ. შესაბამისი გადაწყვეტილება მიიღება კომისიის წევრის პირადი განცხადების ან დამსახელებელი შრომითი კოლექტივის საზოგადოებრივი ორგანიზაციისა და მოძრაობის, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა, საერთო საცხოვრებლებში მცხოვრებ ამომრჩეველთა ან ტაბელური ფურცლის ან ოჯახების ფარული კენჭისყრის საფუძველზე.

ამომრჩეველთა სიებს საარჩევნო უბნების მიხედვით, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, აგრეთვე არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს სსრ დაწესებულებებში, ადგენენ აღნიშნული დაწესებულებების ხელმძღვანელებისა და გემების კაპიტნების მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა გვარები საარჩევნო სიაში შეაქვთ ხმის მიცემის მოწყობისათვის მოსახერხებელი წესით.

მუხლი 30. ამომრჩეველთა სიაში მოქალაქეთა შეტანის წესი

ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ საქართველოს სსრ ყველა მოქალაქე, რომლებსაც არჩევნების დღისათვის ან არჩევნების დღეს შეუსრულდათ 18 წელი და სიების შედგენის მომენტისათვის ცხოვრობენ მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და აქვთ ხმის მიცემის უფლება.

ამომრჩეველი არ შეიძლება შეტანილ იქნეს ამომრჩეველთა სიებში სხვა საარჩევნო უბნებში.

მუხლი 31. მოქალაქეებისათვის ამომრჩეველთა სიების გაცნობა და ამომრჩეველთა სიაში უსწორობის გასახავრების უფლება

ამომრჩეველთა სიები საყოველთაო გაცნობისათვის გამოაქვთ არჩევნებამდე თხუთმეტი დღით ადრე, ხოლო საარჩევნო უბნებში, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, — არჩევნებამდე ორი დღით ადრე.

მოქალაქეებისათვის უზრუნველყოფილია შესაძლებლობა გაეცნონ ამომრჩეველთა სიას და შეამოწმონ მისი შედგენის სისწორე საუბნო საარჩევნო კომისიის შენობაში.

ყოველ მოქალაქეს უფლება ეძლევა გასაჩივრის ამომრჩეველთა სიაში შეუტანლობა, უსწორო შეტანა ან სიიდან ამოღება, აგრეთვე სიაში დაშვებული სხვა უზუსტობანი. სიაში უსწორობის შესახებ განცხადებას განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისია, რომელიც ვალდებულია არა უგვიანეს ორი დღისა, ხოლო არჩევნების დღესა და წინა დღეს დაუყოვნებლივ განიხილოს განცხადება, შეიტანოს საჭირო შესწორებანი სიაში ან განმცხადებელს მისცეს მისი განცხადების უარყოფის შესახებ დასაბუთებული გადაწყვეტილების პირი. ეს გადაწყვეტილება შეიძლება არჩევნებამდე არა უგვიანეს ხუთი დღისა გასაჩივრდეს რაიონულ (საქალაქო) სახალხო სასამართლოში, რომელიც მოვალეა განიხილოს საჩივარი სამი დღის ვადაში. რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა. სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად ამომრჩეველთა სიაში შესწორება დაუყოვნებლივ შეაქვს საუბნო საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 32. ხმის მიცემის უფლების მოწმობა. ამომრჩეველთა დამატებითი სია

თუ ამომრჩეველმა რესპუბლიკის ფარგლებში ადგილსამყოფელი შეიცვალა ამომრჩეველთა სიების საყოველთაო გაცნობისათვის გამოტანასა და არჩევნების დღის შუა პერიოდში, საუბნო საარჩევნო კომისია მისი თხოვნით და წარმოდგენილი პასპორტისა ან მისი პიროვნების დამადასტურებელი სხვა საბუთის საფუძველზე ამომრჩეველს აძლევს ხმის მიცემის უფლების მოწმობას. ამასთან ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ შესაბამისი აღნიშვნა.

ხმის მიცემის უფლების მოწმობის საფუძველზე ამომრჩეველი შეაქვთ დამატებით სიაში საარჩევნო უბანში არჩევნების დღეს მისი ადგილსამყოფელის მიხედვით.

V. ამომრჩეველთა სია

მუხლი 29. ამომრჩეველთა სია და მისი შედგენის წესი

ამომრჩეველთა სია დგება თითოეული საარჩევნო უბნის მიხედვით და მას ხელს აწერენ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავჯდომარე და მდივანი. სიის შედგენისათვის მუშაობაში საარჩევნო კომისიას შეუძლია მოიწვიოს საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები.

სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტები უზრუნველყოფენ ამომრჩეველთა აღრიცხვას და გადასცემენ საუბნო საარჩევნო კომისიებს შესაბამის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ამომრჩეველთა შესახებ იმ მონაცემებს, რომლებიც საჭიროა ამომრჩეველთა სიების შესადგენად.

ჯარის ნაწილებში მყოფ სამხედრო მოსამსახურეთა და ჯარის ნაწილების განლაგების რაიონებში მცხოვრებ სხვა ამომრჩეველთა სიებს ადგენენ ჯარის ნაწილების მეთაურების მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა სიებს საარჩევნო უბნების მიხედვით, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, აგრეთვე არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს სსრ დაწესებულებებში, ადგენენ აღნიშნული დაწესებულებების ხელმძღვანელებისა და გემების კაპიტნების მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა გვარები საარჩევნო სიაში შეაქვთ ხმის მიცემის მოწყობისათვის მოსახერხებელი წესით.

მუხლი 30. ამომრჩეველთა სიაში მოქალაქეთა შეტანის წესი

ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ საქართველოს სსრ ყველა მოქალაქე, რომლებსაც არჩევნების დღისათვის ან არჩევნების დღეს შეუსრულდათ 18 წელი და სიების შედგენის მომენტისათვის ცხოვრობენ მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და აქვთ ხმის მიცემის უფლება.

ამომრჩეველი არ შეიძლება შეტანილ იქნეს ამომრჩეველთა სიებში სხვა საარჩევნო უბნებში.

მუხლი 31. მოქალაქეებისათვის ამომრჩეველთა სიების გაცნობა და ამომრჩეველთა სიაში უსწორობის გასახავრების უფლება

ამომრჩეველთა სიები საყოველ-

VI. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს

დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება

და რეგისტრაცია

მუხლი 33. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელებისა და რეგისტრაციის წესი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატების დასახელება იწყება არჩევნებამდე სამი თვით ადრე და მთავრდება 45 დღით ადრე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატებს ასახელებენ შრომითი კოლექტივების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა, ჯარის ნაწილებში სახელდო მოსამსახურეთა კრებების (სხდომების, კონფერენციების) წარდგენებით.

დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაცია იწყება არჩევნების დღემდე 45 დღით ადრე და მთავრდება 30 დღით ადრე.

დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი დოკუმენტები: მოცემულ საარჩევნო ოლქში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების შესახებ კრებების (სხდომების, კონფერენციების) ოქმები, აგრეთვე დეპუტატობის კანდიდატთა განცხადებები ამის შესახებ, რომ თანახმა არიან კენჭი იყარონ ამ საარჩევნო ოლქში.

ამ კანონის მე-11 მუხლში ჩამოთვლილი პირები დეპუტატობის კანდიდატებად მათი დასახელებისას თავიანთ განცხადებებში აღნიშნავენ, რომ აპირებენ გათავისუფლონ დაკავებული თანამდებობანი დეპუტატებად მათი არჩევის შემთხვევაში ან აცნობებენ, რომ ხსნიან თავიანთ კანდიდატურას. ამ კანონის მე-2 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, დეპუტატობის კანდიდატები დასახელებისას თავიანთ განცხადებებში აღნიშნავენ, თუ რომელი საბჭოს დეპუტატის მოვალეობაზე იტყვიან უარს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებად არჩევის შემთხვევაში.

დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის შესახებ საარჩევნო კომისია ადგენს ოქმს, რომელიც დეპუტატობის კანდიდატთა განცხადებებთან ერთად წარედგინება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას მის მიერ დადგენილ ვადაში.

საოლქო საარჩევნო კომისია რეგისტრაციისა ატარებს ამ კანონის მოთხოვნათა დაცვით დასახელებულ დეპუტატობის კანდიდატებს. რეგისტრაციაზე უარის თქმა შეიძლება გასაჩივრდეს სამი დღის ვადაში ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში.

დეპუტატობის კანდიდატს შეუძლია ერთდროულად რეგისტრაციაში გატარდეს და კენჭი იყაროს მხოლოდ ერთ საარჩევნო ოლქში.

დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება შედიოდეს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში, აგრეთვე იმ საარჩევნო ოლქის საოლქო ან საუბნო საარჩევნო კომისიებში, სადაც იგი დეპუტატობის კანდიდატად არის დასახელებული. დეპუტატობის კანდიდატად დასახელებული პირი, რომელიც შედის ერთ-ერთ აღნიშნულ კომისიაში, ითვლება გათავისუფლებულად კომისიაში დაკისრებული მოვალეობისაგან იმ მომენტიდან, როცა მას რეგისტრაციაში გაატარებენ დეპუტატობის კანდიდატად.

საოლქო საარჩევნო კომისია დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ არა უგვიანეს მეოთხე დღისა პრესაში აქვეყნებს ცნობას რეგისტრაციის შესახებ და აღნიშნავს თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის გვარს, სახელს, მამის სახელს, დაბადების წელს, თანამდებობას (საქმიანობას) სამუშაო და საცხოვრებელ ადგილს.

მუხლი 35. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად დასახელების შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება. დეპუტატობის კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნა.

შრომითის კოლექტივს საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ან მოძრაობის ორგანოს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა, ჯარის ნაწილში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებას, რომლებმაც საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი დასახელეს, უფლება აქვთ არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს გააუქმონ თავიანთი გადაწყვეტილება დეპუტატობის კანდიდატის დასახელების შესახებ. ამ საკითხზე გადაწყვეტილება მიიღება დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელებისათვის გათვალისწინებული წესით და წარედგინება შესაბამის საარჩევნო კომისიას.

დეპუტატობის კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია მოხსნას თავისი კანდიდატურა და ამის შესახებ განცხადებით მიმართოს შესაბამის საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 36. გამოკლებულთა ნაცვლად საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების წესი

დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის ვადის დამთავრების შემდეგ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა გამოკლების შემთხვევაში, თუ საარჩევნო ოლქში არ რჩება სხვა კანდიდატი, საოლქო საარჩევნო კომისია საჯაროდ მიმართავს კანდიდატის დასახელების უფლების მქონე ორგანიზაციებსა და ამომრჩევლებს წინადადებით — დასახელონ ახალი დეპუტატობის კანდიდატები. თუ დეპუტატობის კანდიდატები გამოაცხადებიან არჩევნებამდე ერთ თვეზე ნაკლებ დროში, შესაბამისი საარჩევნო ოლქისაგან დეპუტატის არჩევნები ტარდება ორი თვის ვადაში საერთო არჩევნების შემდეგ.

გამოკლებულთა ნაცვლად დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება ხდება ამ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 37. საარჩევნო ბიულეტენი

საარჩევნო ბიულეტენში ანბანის მიხედვით შეაქვთ რეგისტრაციაში გატარებული საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის ყველა კანდიდატი. ბიულეტენში ნაჩვენები უნდა იყოს თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი.

საარჩევნო ბიულეტენები იბეჭდება ქართულ ენასა და საარჩევნო ოლქის მოსახლეობის ენებზე.

VII. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს

დეპუტატობის კანდიდატის საქმიანობის

გარანტიები

მუხლი 38. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის უფლება გამოვიდეს კრებებზე, ისარგებლოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით, მიიღოს ინფორმაცია.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატები თანასწორი უფლებით მონაწილეობენ წინასაარჩევნო კამპანიაში მათი დასახელების მომენტიდან.

დეპუტატობის კანდიდატებს უფლება აქვთ გამოვიდნენ კრებებზე, თათბირებზე, სხდომებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით და რადიოთი.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, საწარმოთა, დაწესებულებათა, ორგანიზაციათა ხელმძღვანელნი, ჯარის ნაწილების მეთაურები, მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანოები მოვალენი არიან ხელს უწყობდნენ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატებს ამომრჩევლებთან შეხვედრათა ორგანიზაციაში, საჭირო საცნობარო და საინფორმაციო მასალების მიღებაში.

მუხლი 39. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის წინასაარჩევნო პროგრამა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატს უფლება აქვს საჯაროდ გამოვიდეს თავისი მომავალი საქმიანობის პროგრამით. დეპუტატობის კანდიდატის პროგრამა არ უნდა შეიცავდეს ომის პროპაგანდას, სსრ კავშირის კონსტიტუციითა და საქართველოს სსრ კონსტიტუციით დაკანონებულ სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წყობილების ძალმომრეობით შეცვლის ან დამხობის, ეროვნული სიძულვილისა და მტრობის მოწოდებას, მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლებების შელახვას.

საოლქო საარჩევნო კომისია უზრუნველყოფს დეპუტატობის კანდიდატის პროგრამის თეზისების გამოქვეყნებას.

მუხლი 40. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირნი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატს შეუძლია იყოლიოს ათამდე ნდობით აღჭურვილი პირი, რომლებიც ეხმარებიან მას საარჩევნო კამპანიის ჩატარებაში, ეწევიან აგიტაციას დეპუტატად მისი არჩევისათვის, წარმოადგენენ მის ინტერესებს სახელმწიფოო და საზოგადოებრივ ორგანოებთან, ამომრჩევლებთან ურთიერთობაში, აგრეთვე საარჩევნო კომისიებში.

დეპუტატობის კანდიდატი ირჩევს ნდობით აღჭურვილ პირებს და აცნობებს მათ შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას. საოლქო საარჩევნო კომისია ნდობით აღჭურვილ პირებს რეგისტრაციის შემდეგ აძლევს მოწმობებს.

დეპუტატობის კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია შეწყვიტოს თავისი ნდობით აღჭურვილი პირის უფლებამოსილება, აცნობებს რა ამის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას. ნდობით აღჭურვილმა პირმა არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეიძლება მოიხსნას თავისი უფლებამოსილება. ნდობით აღჭურვილი პირი დეპუტატობის კანდიდატის თხოვნით შეიძლება გათავისუფლდეს წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით საწარმოო და სამსახურებრივი მოვალეობისაგან. მას უნარჩუნდება საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩატარებისათვის გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

ნდობით აღჭურვილი პირი არ შეიძლება შედიოდეს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიასა და შესაბამისი საარჩევნო ოლქის საარჩევნო კომისიებში.

მუხლი 41. წინასაარჩევნო აგიტაცია.

საქართველოს სსრ მოქალაქეებს, შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველებს, ჯარის ნაწილების სამხედრო მოსამსახურეებს, გარანტირებული აქვთ შესაძლებლობა თავისუფლად და ყოველმხრივ განიხილონ დეპუტატობის კანდიდატთა პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებები, აგრეთვე უფლება — გასწორონ აგიტაცია კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ კრებებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით, რადიოთი.

შრომითს კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩევლებს, ჯარის ნაწილების სამხედრო მოსამსახურეებს, გარანტირებული აქვთ შესაძლებლობა თავისუფლად და ყოველმხრივ განიხილონ დეპუტატობის კანდიდატთა პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებები, აგრეთვე უფლება — გასწორონ აგიტაცია კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ კრებებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით, რადიოთი.

შრომითს კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩევლებს, ჯარის ნაწილების სამხედრო მოსამსახურეებს, რომლებმაც დეპუტატობის კანდიდატები დასახელეს, ნდობით აღჭურვილ პირებს საარჩევნო კომისიები უთმობენ მოწყობილ შენობებს კრებებისა და მიტინგებისათვის.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატები აწყობენ შეხვედრებს თავიანთ ამომრჩევლებთან კრებებზე და ამომრჩევლებისათვის სხვა მოსახერხებელი ფორმით. საარჩევნო კომისია შესაბამის სახალხო დეპუტატთა საბჭოსთან ან მის პრეზიდიუმთან საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან და მოძრაობებთან ერთად ხელს უწყობს ასეთი შეხვედრების გამართვას. კრებებისა და შეხვედრების მოწყობის დროსა და ადგილს დროულად აცნობებენ ამომრჩევლებს.

აგიტაცია არჩევნების დღეს არ დაიშვება.

მუხლი. 42. წინასაარჩევნო ლონისძიებებში მონაწილეობისათვის საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობისაგან საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის განთავისუფლება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ ამომრჩევლებთან შეხვედრების მოწყობის, წინასაარჩევნო კრებებზე, მიტინგებზე, ტელევიზიითა და რადიოთი გამოსვლების დროისათვის თავისუფლდება საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულებისაგან, ამასთან ენახება საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩატარებისათვის გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

მუხლი. 43. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის უფასო მგზავრობის უფლება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატს რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ აქვს ყველა სახეობის საგზაო ტრანსპორტით (ტაქსის გარდა) უფასო მგზავრობის უფლება შესაბამისი საარჩევნო ოლქის ფარგლებში. საარჩევნო ოლქის ფარგლებს გარეთ მცხოვრები დეპუტატობის კანდიდატი სარგებლობს ასეთივე უფლებით საარჩევნო ოლქში მგზავრობისა და აცხოვრებელ ადგილას დაბრუნებისათვის.

მუხლი 44. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის ხელშეუხებლობა

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება მისცენ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, დაეპატიმრონ ან დაადონ ადმინისტრაციული სასჯელი სასამართლო წესით, თუ არ იქნა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თანხმობა.

VIII. ხმის მიცემისა და არჩევნების შედეგების

შეჯამების წესი

მუხლი 45. ხმის მიცემის დრო და ადგილი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმის მიცემა ეწყობა არჩევნების დღეს 7 საათიდან 20 საათამდე ადგილობრივი დროით. საუბნო საარჩევნო კომისია ხმის მიცემის დროსა და ადგილს აცნობებს ამომრჩევლებს არჩევნებამდე არა უგვიანეს ათი დღისა.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და ჯარის ნაწილებში, ძირითად მისადგომ რაიონებში შექმნილ საარჩევნო უბნებში საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე ან მისი ერთ-ერთი მოადგილე ან მდივანი ხმის მიცემა დამთავრებულად გამოაცხადოს ნებისმიერ დროს, თუ ხმა მისცა სიაში შეტანილმა ყველა ამომრჩეველმა.

მუხლი 46. ხმის მიცემის მოწყობა

ხმის მიცემა იმართება სპეციალურად გამოყოფილ შენობებში რომლებშიც მოწყობილი უნდა იყოს საკმაო რაოდენობით კაბინები ან ოთახები ფარული კენჭისყრისათვის, განისაზღვრის საარჩევნო ბიულეტენების გაცემის ადგილები და დაიდგას საარჩევნო ყუთები. საარჩევნო ყუთები ისეთნაირად იდგმება, რომ ხმის მიმცემნი მათთან მისვლისას აუცილებლად გადიოდნენ ფარული კენჭისყრის კაბინებს ან ოთახებს.

პასუხისმგებლობა ხმის მიცემის ორგანიზაციისათვის, ამომრჩეველთა ნებასურვილის გამოვლინების საიდუმლოების უზრუნველყოფისათვის, შენობების მოწყობისა და იქ საჭირო წესრიგის დაცვისათვის ეკისრება საუბნო საარჩევნო კომისიას.

არჩევნების დღეს ხმის მიცემის დაწყების წინ საარჩევნო ყუთებს ამოწმებს, პლომბავს ან ლუქავს შესაბამისი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის ყველა წევრის თანდასწრებით.

თითოეული ამომრჩეველი ხმას აძლევს პირადად. სხვა პირთა მაგივრად ხმის მიცემა არ დაშვება. საარჩევნო ბიულეტენებს იძლევა საუბნო საარჩევნო კომისია ამომრჩეველთა სიის ან ხმის მიცემის უფლების მოწმობის საფუძველზე პასპორტის ან პიროდობის დამადასტურებელი სხვა საბუთის წარდგენისას. საარჩევნო ბიულეტენის მიღებას ამომრჩეველი ადასტურებს ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით. ხმის მიცემის უფლების მოწმობები ერთვის ამომრჩეველთა დამატებითს სიას.

ამომრჩევლები, რომლებიც შეცდომით არ მოხვდნენ ამომრჩეველთა სიაში, პიროდობისა და საცხოვრებელი ადგილის დამადასტურებელი საბუთის საფუძველზე შეაქვთ ამომრჩეველთა დამატებით სიაში.

იმ შემთხვევაში, როცა ცალკეულ ამომრჩევლებს ჯანმრთელობის მდგომარეობის ან სხვა მიზეზების გამო არ შეუძლიათ ხმის მისაცემ შენობაში მისვლა, საუბნო საარჩევნო კომისია მათი თხოვნით ავალებს კომისიის ცალკეულ წევრებს მოწყონ ხმის მიცემა ამ ამომრჩეველთა ყოფნის ადგილას ამომრჩეველთა სიის დანართის საფუძველზე, რის შესახებაც ამომრჩეველთა სიაში ეკთდება სათანადო აღნიშვნა. ამ შემთხვევაში ხმის მიცემის მოწყობაში მონაწილეობს კომისიის სულ ცოტა ორი წევრი. ხმის მიცემის ამგვარად ჩატარებისათვის გამოიყენება ერთი გადასატანი საარჩევნო ყუთი.

მუხლი 47. ხმის მიცემა

საარჩევნო ბიულეტენს ხმის მიმცემი ავსებს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში. ბიულეტენის შევსებისას აკრძალულია ვინმეს დასწრება, გარდა ხმის მიმცემისა. ამომრჩეველს, რომელსაც არა აქვს შესაძლებლობა დამოუკიდებლად შეავსოს ბიულეტენი, უფლება აქვს კაბინაში ან ოთახში მიიწვიოს სხვა პირი თავისი შეხედულებისამებრ, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, დეპუტატობის კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირის და წარმომადგენლისა.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმის მიცემი ბიულეტენში ამოშლის იმ კანდიდატების გვარებს, რომელთა წინააღმდეგ აძლევს ხმას.

შევსებულ ბიულეტენს ხმის მიმცემი უშვებს საარჩევნო ყუთში.

მუხლი 48. ხმების დათვლა საარჩევნო უბანში

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმების თვლილან საარჩევნო უბანში ცალ-ცალკე თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის მიხედვით.

საარჩევნო ყუთებს ხსნის საუბნო საარჩევნო კომისია მას შემდეგ, რაც კომისიის თავმჯდომარე გამოაცხადებს, რომ დამთავრდა ხმის მიცემა. საარჩევნო ყუთების გახსნა ხმის მიცემის დამთავრებამდე აკრძალულია. საარჩევნო ყუთების გახსნის წინ ყველა გამოყენებული საარჩევნო ბიულეტენს ითვლის და აუქმებს საუბნო საარჩევნო კომისია. ამის შემდეგ ითვლიან საარჩევნო ბიულეტენებს, რომლებიც ჩაშვებული იყო საარჩევნო ყუთში ხმის მიცემის შენობის გარეთ.

საუბნო საარჩევნო კომისია ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით ადგენს უბანში ამომრჩეველთა საერთო რიცხვს, აგრეთვე იმ ამომრჩეველთა რიცხვს, რომლებმაც ბიულეტენები მიიღეს. საარჩევნო ყუთებში არსებული ბიულეტენების საფუძველზე საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს: ხმის მიცემის მონაწილე ამომრჩეველთა საერთო რიცხვს; თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის მხარდასაჭერად გამოცხადებულ ხმების რაოდენობას. ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რიცხვს. იმ მოქალაქეთა გვარების მიხედვით მიცემული ხმების, რომლებიც დამატებით ჩაწერეს ამომრჩეველებმა ბიულეტენებში, არ ითვლიან.

ბათილად ცნობენ დაუდგენელი ნიმუშის საარჩევნო ბიულეტენებს. აგრეთვე ბიულეტენებს, რომლებშიც ხმის მიცემის დროს დატოვებულია ერთ კანდიდატზე მეტი.

საარჩევნო ბიულეტენის ნამდვილობაში ეჭვის შეტანის შემთხვევაში საკითხს წყვეტს საუბნო საარჩევნო კომისია კენჭისყრის გზით.

ხმების დათვლის შედეგებს განიხილავენ საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომაზე და შეაქვთ ოქმში. ოქმს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი და წევრები და უგზავნიან ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მის მიერ დადგენილი წესით.

ცნობას საარჩევნო ოლქში არჩევნების შედეგების შესახებ პრესაში აქვეყნებს შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისია ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ დადგენილი ვადაში. ცნობაში აღინიშნება ამომრჩეველთა სიებში შეტანილ მოქალაქეთა საერთო რიცხვი; ხმის მიცემის მონაწილე ამომრჩეველთა რიცხვი; თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის მხარდასაჭერად და წინ

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის **კანონი**

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების შესახებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების საფუძვლები

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნები ეწოდება ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატები აირჩევიან ხუთი წლის ვადით.

მუხლი 2. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნები საყოველთაოა: საქართველოს სსრ მოქალაქეს, რომელსაც 18 წელი შეუსრულდა, უფლება აქვს აირჩიოს და იყოს არჩეული წარმოშობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, პოლიტიკური შეხედულებების, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, რელიგიისადმი დამოკიდებულების, მოცემულ ადგილას ცხოვრების დროის, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის მიუხედავად.

საქართველოს სსრ მოქალაქე არ შეიძლება ერთდროულად იყოს დეპუტატი ორზე მეტ საბჭოში.

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული მოქალაქენი, რომლებიც სასამართლომ მეცნიერულად ცნო, ოავიუფლების აღკვეთის ადგილას მყოფნი, აგრეთვე ის პირები, რომლებიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით ადგილებით მკურნალობის ადგილებში იმყოფებიან.

მუხლი 3. თანასწორი საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნები თანასწორია: ამომრჩეველს ყოველ საარჩევნო ოლქში ერთი ხმა აქვს; ამომრჩევლები არჩევნებში თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ.

მუხლი 4. პირდაპირი საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნები პირდაპირია: დეპუტატებს ამომრჩევლები უშუალოდ ირჩევენ.

მუხლი 5. ფარული კენჭისყრა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნებში კენჭისყრა ფარულია: ამომრჩეველთა ნებასურვილის გამოვლინებისადმი კონტროლი დაუშვებელია.

მუხლი 6. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნებს ატარებს უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება შრომითი კოლექტივების, დადგენილი წესით რეგისტრაციაგავლილი საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების წარმოდგენილებისაგან.

მუხლი 7. საჯაროობა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების დროს

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება შრომითი კოლექტივების, ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების კრებების (კონფერენციების), საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების მიერ არჩეული წარმომადგენლებისაგან.

საარჩევნო კომისიები მოქალაქეებს აცნობენ თავიანთ მუშაობას, საარჩევნო ოლქებისა და უბნების შექმნას, საარჩევნო კომისიების შემადგენლობას, აფდილსამყოფელს, მუშაობის დროს და ამომრჩეველთა სიებს. საარჩევნო კომისიები მოქალაქეებს აწვდიან ცნობებს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების შესახებ. აცნობენ მათ რეგისტრაციაში გატარების შედეგებს, რეგისტრაციაში გატარებული კანდიდატების ბიოგრაფიულ მონაცემებს, თითოეულ კანდიდატის მიხედვით კენჭისყრისა და არჩევნების შედეგებს.

საარჩევნო კომისიების სხდომებზე და ხმის მიცემის შენობებში დასწრების უფლება აქვთ შრომითი კოლექტივების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების წარმომადგენლებისაგან.

მუხლი 8. მოქალაქეების, შრომითი კოლექტივების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების მონაწილეობა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში

საქართველოს სსრ მოქალაქენი ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში მონაწილეობენ როგორც შრომითი კოლექტივების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

შრომითი კოლექტივები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მოძრაობები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები მონაწილეობენ ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში როგორც საარჩევნო კომისიებში თავიანთი წარმომადგენლების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

მუხლი 9. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივ საბჭოებში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივ საბჭოებში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ შრომითი კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, ამომრჩეველთა კრებებს საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებებს.

მუხლი 10. ამომრჩეველთა განაწესები საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატებს

ამომრჩეველები განაწესებს აძლევენ თავიანთ დეპუტატებს.

განაწესებს შეტანილ, განზოგადებულ, განხილვისა და შესრულების ორგანიზაციის წესს ადგენს საქართველოს სსრ კანონი.

მუხლი 11. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატის სტატუსის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომების შემადგენლობაში, ამ ორგანოების თავმჯდომარეთა გარდა, ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების განყოფილებების, სამმართველოებისა და სხვა სტრუქტურული ქვედანაყოფების ხელმძღვანელები, მოსამართლეები და სახელმწიფო არბიტრები არ შეიძლება ამავე დროს იყვნენ იმ საბჭოს დეპუტატები, რომელიც ნიშნავს ან არჩევს მათ.

მუხლი 12. არჩევნების ჩატარებასთან დაკავშირებული ხარჯები. არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა

ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ თანხებს გაიღებს შესაბამისი საარჩევნო კომისია, ერთიანი ფონდიდან, რომელიც დეპუტატობის თითოეული კანდიდატისათვის თანაბარი პირობების უზრუნველყოფის მიზნით იქმნება სახელმწიფოს, საწარმოების, საზოგადოებრივი და სხვა ორგანიზაციების, აგრეთვე მოქალაქეთა ჯგუფების ხარჯზე.

საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები საარჩევნო კომისიების განკარგულებაში გადასცემენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობებსა და მოწყობილობას.

მუხლი 13. პასუხისმგებლობა არჩევნების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისათვის

პირებს, რომლებიც ძალადობის, მოტყუების, მუქარის, მოსყიდვის ან სხვა გზით ხელს უშლიან იმას, რომ საქართველოს სსრ მოქალაქემ თავისუფლად განახორციელოს თავისი უფლება — აირჩიოს და იყოს არჩეული საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატად, ეწოდოს წინასაარჩევნო აგიტაციას, აგრეთვე საარჩევნო კომისიების წევრებს, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, განზრახ არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება ან დაუშვეს ამ კანონის სხვა დარღვევები, ეკისრებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა: პასუხს აგებენ აგრეთვე პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს ყალბი ცნობები დეპუტატობის კანდიდატის შესახებ.

II. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების დანიშვნისა და საარჩევნო ოლქების შექმნის წესი

მუხლი 14. არჩევნების დანიშვნა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ყველა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნები ტარდება ერთდროულად და მას ნიშნავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო არა უგვიანეს ოთხი თვისა სახალხო დეპუტატთა უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე.

ცნობა არჩევნების დღის შესახებ ქვეყნდება პრესაში.

მუხლი 15. საარჩევნო ოლქების შექმნა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნებისათვის იქმნება საარჩევნო ოლქები.

სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოში — 140 საარჩევნო ოლქამდე;

სახალხო დეპუტატთა რაიონულ საბჭოში — 45-დან 75 ოლქამდე;

რესპუბლიკური, საოლქო დაქვემდებარების ქალაქების სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოში — 50-დან 300 ოლქამდე;

რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოში — 25-დან 35 ოლქამდე;

სახალხო დეპუტატთა ქალაქის რაიონულ საბჭოში — 75-დან 100 ოლქამდე;

სახალხო დეპუტატთა სადაბო, სასოფლო საბჭოში — 15-დან 40 ოლქამდე.

ამ მუხლით დადგენილ ნორმათა ფარგლებში, სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოების პრეზიდიუმების წინადადებით, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, თითოეული რაიონული, საქალაქო (რესპუბლიკური დაქვემდებარების ქალაქის) საბჭოს სახალხო დეპუტატთა არჩევნების საარჩევნო ოლქების რიცხვს განსაზღვრავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი, ხოლო საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქის), ქალაქის რაიონული, სადაბო, სასოფლო საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებისას — სახალხო დეპუტატთა ზემდგომი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი.

საარჩევნო ოლქები იქმნება შესაბამისი საარჩევნო კომისიების მიერ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტერიტორიის სხვა თავისებურებათა გათვალისწინებით, ძირითადად ერთ საარჩევნო ოლქზე გაანგარიშებით, ამომრჩეველთა თანაბარი რიცხვის პრინციპის დაცვით.

გამონაკლისის სახით, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს ან მისი პრეზიდიუმის ნებართვით, შეიძლება შეიქმნას ამ მუხლით გათვალისწინებულზე მეტი ან ნაკლები საარჩევნო ოლქები.

საარჩევნო ოლქების სიებს, რომლებშიც აღნიშნულია მათი საზღვრები და ამომრჩეველთა რიცხვი, აქვეყნებენ შესაბამისი საარჩევნო კომისიები არჩევნების დანიშვნიდან არა უადრეს თხუთმეტი დღისა და არაუგვიანეს სამთვენახევრისა არჩევნებამდე.

III. საარჩევნო უბნები

მუხლი 16. საარჩევნო უბნების შექმნა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად რაიონების, ქალაქების, ქალაქის რაიონების ტერიტორია იყოფა საარჩევნო უბნებად. საარჩევნო უბნები იქმნება აგრეთვე ჯარის ნაწილებში.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, მოქალაქეთა ყოფნის ძნელად მისაგდამ რაიონებში განლაგებულ ადგილებში შეიძლება შეიქმნას საარჩევნო უბნები მათი ადგილსამყოფელის, გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით.

მუხლი 17. საარჩევნო უბნების შექმნის წესი და ნორმა

საარჩევნო უბნებს ქმნიან სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა), ქალაქის რაიონული საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები შესაბამის საარჩევნო კომისიებთან შეთანხმებით.

არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნებს ქმნიან შესაბამისი სახალხო დეპუტატთა საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები ვემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. ჯარის ნაწილებში საარჩევნო უბნებს ქმნიან სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები ნაწილების ან საჯარისო შენაერთების მეთაურთა წარდგინებით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არა უგვიანეს ორი თვისა არჩევნებამდე. ძნელად მისაგდამ რაიონებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე ვადაში, ხოლო გამონაკლის შემთხვევაში — არა უგვიანეს ხუთი დღისა არჩევნებამდე.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3.000 ამომრჩევლისათვის.

შესაბამისი ადგილობრივი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი ამომრჩევლებს აცნობებს თითოეული საარჩევნო უბნის საზღვრებს და საუბნო საარჩევნო კომისიისა და ხმის მიცემის შენობის ადგილსამყოფელს.

IV. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 18. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების ჩატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიები;

საუბნო საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 19. საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონულ, საქალაქო, ქალაქის რაიონულ, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიებს ქმნიან არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს ათი დღისა და მათ შემადგენლობაში ცვლილებები შეაქვთ სახალხო დეპუტატთა შესაბამის საბჭოებს ან მათ პრეზიდიუმებს. კომისიები იქმნება 7-21 წევრის შემადგენლობით.

საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში წარმომადგენლებს ასახელებენ მათ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივები ან მათი საბჭოები, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა საოლქო, რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული ორგანოები, ხოლო, თუ ასეთი ორგანოები არაა შექმნილი — პირველადი ორგანიზაციების რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული კონფერენციები. საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებები.

საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრება უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება სულ ცოტა 50 ამომრჩეველი. შრომითი კოლექტივების კრებები უფლებამოსილია, თუ მათ ესწრება შრომითი კოლექტივების წევრთა საერთო რიცხვის ნახევარზე მეტი. სხდომები (კონფერენციები) უფლებამოსილია, თუ მათ ესწრება შესაბამისი ორგანოს წევრთა სულ ცოტა ორი მესამედი. შრომით კოლექტივებში კრებებს (კონფერენციებს) იწვევენ მათი საბჭოები, პროფკავშირთა კომიტეტები ადმინისტრაციასთან ერთად საკუთარი ინიციატივით ან კოლექტივის წევრთა ერთი მეხუთედის მოთხოვნით. წარმომადგენელი დასახელებულად ითვლება, თუ მას ხმას მისცემს კრების მონაწილეთა ნახევარზე მეტი ან შესაბამისი არჩევითი ორგანოს საერთო შემადგენლობის უმრავლესობა. საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა კრებებს იწვევს სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭო ან მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანო საკუთარი ინიციატივით ან მოცემული საარჩევნო ოლქის სულ ცოტა 20 ამომრჩევლის მოთხოვნით.

მუხლი 20. საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებანი

საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო, სასოფლო საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოს ტერიტორიაზე; საჭიროების შემთხვევაში საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში შეაქვს წარდგინებანი ამ კანონის განმარტების თაობაზე;

2) ქმნის საარჩევნო ოლქებს;

3) წარმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმიანობას;

4) უნაწილებს ფულად სახსრებს საარჩევნო კომისიებს;

5) კონტროლს უწევს საარჩევნო კომისიების უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) ამტკიცებს ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების საარჩევნო ბიულეტენების ტექსტს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს ან მისი პრეზიდიუმის მიერ დადგენილი ფორმის შესაბამისად და უზრუნველყოფს მათს დამზადებას;

7) ისმენს საარჩევნო კომისიების, ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების, საწარმოების, დაწესებულებების და ორგანიზაციების, აგრეთვე საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა ორგანოების ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასთან და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

8) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატებს და აქვეყნებს ცნობას შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს რეგისტრირებული დეპუტატობის კანდიდატთა შემადგენლობის შესახებ;

9) იღებს საუბნო საარჩევნო კომისიებისაგან ოქმებს შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატების არჩევნების შედეგების შესახებ;

10) რეგისტრაციაში ატარებს შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს არჩეულ დეპუტატებს, აჯამებს მთლიანად ოლქში, რაიონში, ქალაქში, ქალაქის რაიონში, დაბაში, სოფელში არჩევნების შედეგებს, პრესაში აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ და არჩეულ სახალხო დეპუტატთა სიას;

11) გადასცემს შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს სამანდატო კომისიას დეპუტატთა უფლებამოსილების შესამოწმებლად საჭირო დოკუმენტაციას;

12) აწყობს ხელახალი ხმის მიცემისა და ხელახალი არჩევნების ჩატარებას, დეპუტატის გაწვევას;

13) ნიშნავს გამოკლებული დეპუტატების ნაცვლად შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებს და უზრუნველყოფს მის ჩატარებას;

14) უზრუნველყოფს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მიერ დადგენილი საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესსა და ვადებს;

15) იხილავს განცხადებებსა და საჩივრებს საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების შესახებ და იღებს საბოლოო გადაწყვეტილებებს მათ გამო;

16) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 21. საუბნო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საუბნო საარჩევნო კომისიებს ქმნის სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭო ან მისი პრეზიდიუმი.

საუბნო საარჩევნო კომისია იქმნება არჩევნებამდე არა უგვიანეს 45 დღისა 5-15 წევრის შემადგენლობით. საჭიროების შემთხვევაში საუბნო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობა შეიძლება გაიზარდოს ან შემცირდეს.

საუბნო საარჩევნო კომისიების შემადგენლობაში წარმომადგენლებს ასახელებენ მათ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივები, ან მათი ქვედანაყოფები საერთო კრებებზე (კონფერენციებზე), ან მათი საბჭოები, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული ორგანოები, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივები, მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანოები, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა და ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებები.

1) ადგენს უბნის მიხედვით ამომრჩეველთა სიებს, მოქალაქეებს აცნობს ამომრჩეველთა სიას, იღებს და იხილავს განცხადებებს სიაში უსწორობათა შესახებ და წყვეტს მასში სათანადო ცვლილებათა შეტანის საკითხს;

2) ადგენს დამატებით სიას ამომრჩეველთა განცხადებების საფუძველზე;

3) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატის ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ შესაბამის მოწმობებს;

4) აუწყებს მოსახლეობას საუბნო საარჩევნო კომისიის ადგილსამყოფელსა და მისი მუშაობის დროსა, აგრეთვე არჩევნების დღესა და ხმის მიცემის ადგილს;

5) უზრუნველყოფს ხმის მიცემისათვის შენობის, საარჩევნო ყუთებისა და კაბინების მომზადებას;

6) ორგანიზაციას უწევს საარჩევნო უბანში ხმის მიცემას არჩევნების დღეს;

7) ითვლის საარჩევნო უბანში მიცემულ ხმებს;

8) ადგენს არჩევნების შედეგებს საარჩევნო ოლქების მიხედვით;

9) ახილავს განცხადებებსა და საჩივრებს არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის ორგანიზაციის საკითხებზე და იღებს გადაწყვეტილებებს მათ გამო;

10) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 22. საარჩევნო კომისიათა მუშაობის ორგანიზაცია

საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილესა და მდივანს ირჩევენ შესაბამისი კომისიის პირველ სხდომაზე.

საარჩევნო კომისიის სხდომა უფლებამოსილია, თუ მასში მონაწილეობს კომისიის შემადგენლობის სულ ცოტა ორი მესამედი. კომისიის გადაწყვეტილებებს იღებენ ღია კენჭისყრით კომისიის საერთო შემადგენლობის ხმების უმრავლესობით. კომისიის წევრებს, თუ არ ეთანხმებიან მის გადაწყვეტილებას, უფლება აქვთ გამოთქვან განსაკუთრებული აზრი, რომელიც წერილობითი ფორმით ერთვის ოქმს და განსახილველად ეგზავნება ზემდგომ საარჩევნო კომისიას.

საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებათა ფარგლებში მათ მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოს, საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციისათვის.

საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილებანი და მოქმედება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში, ხოლო ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში — აგრეთვე სასამართლოში.

საარჩევნო კომისიის წევრი, კერძოდ თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი, კომისიის გადაწყვეტილებით, არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების პერიოდში შეიძლება გათავისუფლდეს საწარმოო ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან, ამასთან შეუნარჩუნდეს საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩატარებისათვის გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

საარჩევნო კომისიების შემადგენლობაში შემავალ პირთ უფლება არა აქვთ მონაწილეობდნენ იმ დეპუტატობის კანდიდატთა სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ აგიტაციაში, რომლებიც კენჭს იყრიან შესაბამის საარჩევნო ოლქებში.

მუხლი 24. საარჩევნო კომისიებისათვის ხელშეწყობა მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები, თანამდებობის პირნი ვალდებულნი არიან ხელი შეუწყონ საარჩევნო კომისიებს მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში, მიაწოდონ მუშაობისათვის საჭირო ცნობები და მასალები.

საარჩევნო კომისიას უფლება აქვს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართოს სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებს, ორგანიზაციებს, თანამდებობის პირებს, რომლებიც ვალდებულნი არიან განიხილონ დასმული საკითხი და საარჩევნო კომისიას პასუხი გასცენ არა უგვიანეს სამი დღის ვადისა.

მუხლი 25. საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის შეცვლის წესი

საარჩევნო კომისიის ნებისმიერი წევრი შეიძლება გათავისუფლდეს კომისიაში თავისი მოვალეობის შესრულებისაგან ამ კომისიის შემქმნელი ორგანოს მიერ. ეს გადაწყვეტილება მიიღება კომისიის წევრის პირადი განცხადების ან დამსახელებელი შრომითი კოლექტივის, საზოგადოებრივი ორგანიზაციისა თუ მოძრაობის, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა, ჯარის ნაწილებში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებების წარდგინების საფუძველზე.

საჭიროების შემთხვევაში საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში ახალი წარმომადგენლის დასახელება და დამტკიცება ხდება კომისიის შემქმნელი ორგანოს სათანადო გადაწყვეტილების საფუძველზე ამ კანონით დადგენილი წესით.

V. ამომრჩეველთა სიები

მუხლი 26. ამომრჩეველთა სიათა: მისი შედგენის წესი

ამომრჩეველთა სიას საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს თითოეული საარჩევნო უბნის მიხედვით და მას ხელს აწერენ საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე და მდივანი. სიის შედგენისათვის შუშაობაში საარჩევნო კომისიას შეუძლია მოიწვიოს საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები.

სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლოს საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტები უზრუნველყოფენ ამომრჩეველთა აღრიცხვას და გადასცემენ საუბნო საარჩევნო კომისიებს შესაბამის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ამომრჩეველთა შესახებ იმ მონაცემებს, რომლებიც საჭიროა ამომრჩეველთა სიების შესადგენად.

ჯარის ნაწილებში მყოფ სამხედრო მოსამსახურეთა და ჯარის ნაწილების განლაგების რაიონებში მცხოვრებ სხვა ამომრჩეველთა სიებს ადგენენ ჯარის ნაწილების მეთაურების მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა სიებს საარჩევნო უბნების მიხედვით, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, აგრეთვე არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე, ადგენენ აღნიშნული დაწესებულებების ხელმძღვანელისა და გემების კაპიტნების მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა გვარები სიაში შეაქვთ ხმის მიცემის მოწყობისათვის მოსახერხებელი წესით.

მუხლი 27. ამომრჩეველთა სიაში მოქალაქეთა შეტანის წესი

ამომრჩეველთა სიაში შეყავთ საქართველოს სსრ ყველა მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისათვის ან არჩევნების დღეს შეუსრულდათ 18 წელი და სიების შედგენის მომენტისათვის ცხოვრობენ მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და აქვთ ხმის მიცემის უფლება.

ამომრჩეველი არ შეიძლება შეყვანილი იქნეს ამომრჩეველთა სიებში სხვა საარჩევნო უბნებში.

მუხლი 28. მოქალაქეებისათვის ამომრჩეველთა სიების გაცნობა და ამომრჩეველთა სიაში უსწორობის გასაჩივრების უფლება

ამომრჩეველთა სიები საყოველთაო გაცნობისათვის გამოაქვთ არჩევნებამდე თხუთმეტი დღით ადრე, ხოლო საარჩევნო უბნებში, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში — არჩევნებამდე ორი დღით ადრე.

მოქალაქეებისათვის უზრუნველყოფილია შესაძლებლობა, გაეცნონ ამომრჩეველთა სიებს და შეამოწმონ მათი შედგენის სისწორე საუბნო საარჩევნო კომისიის შენობაში.

ყოველ მოქალაქეს უფლება ეძლევა გაასაჩივროს ამომრჩეველთა სიაში შეუტანლობა, უსწორო შეტანა ან სიიდან ამოღება, აგრეთვე სიაში დაშვებული სხვა უზუსტობანი. სიაში უსწორობის შესახებ განცხადებას განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისია, რომელიც ვალდებულია არა უგვიანეს ორი დღისა, ხოლო არჩევნების დღესა და წინა დღეს — დაუყოვნებლივ განიხილოს განცხადება, შეიტანოს საჭირო შესწორებანი სიაში ან განმცხადებელს მისცეს მისი განცხადების უარყოფის შესახებ დასაბუთებული გადაწყვეტილების პირი. ეს გადაწყვეტილება შეიძლება არჩევნებამდე არა უგვიანეს ხუთი დღისა გასაჩივრდეს რაიონულ (საქალაქო) სახალხო სასამართლოში, რომელიც მოვალეა განიხილოს საჩივარი სამი დღის ვადაში. რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა. სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად ამომრჩეველთა სიაში შესწორება დაუყოვნებლივ შეაქვს საუბნო საარჩევნო კომისიას.

VI. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება და რეგისტრაცია

მუხლი 29. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების წესი

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატების დასახელება იწყება არჩევნებამდე სამი თვით ადრე და მთავრდება არჩევნებამდე 45 დღით ადრე.

ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატებს ასახელებენ მათ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების ან მათი ქვედანაყოფების კრებები (კონფერენციები), კრებებს ან კონფერენციებს იწვევენ შრომითი კოლექტივების საბჭოები, პროფკავშირთა კომიტეტები ან ადმინისტრაცია საკუთარი ინიციატივით ან კოლექტივის წევრთა ერთი მეხუთედის მოთხოვნით. კრება უფლებამოსილია, თუ მასში მონაწილეობს შრომითი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატების არჩევნების შესახებ

(დასასრული)

დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება შედიოდეს შესაბამის საოლქო, რაიონულ, საქალაქო, ქალაქის რაიონულ, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიაში, აგრეთვე იმ საარჩევნო ოლქის საუბნო საარჩევნო კომისიაში, სადაც იგი დეპუტატობის კანდიდატად არის დასახელებული. დეპუტატობის კანდიდატად დასახელებული პირი, რომელიც შედის ერთ-ერთ აღნიშნულ კომისიაში, ითვლება გათავისუფლებულად კომისიაში დაკისრებული მოვალეობისაგან იმ მომენტიდან, როცა მას რეგისტრაციაში გაატარებენ დეპუტატობის კანდიდატად.

საარჩევნო კომისია დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ არა უგვიანეს მეოთხე დღისა პრესაში აქვეყნებს ცნობას რეგისტრაციის შესახებ და აღნიშნავს რეგისტრაციაში გატარებული კანდიდატების გვარს, სახელს, მამის სახელს, დაბადების წელს, თანამდებობას (საქმიანობას), სამუშაო და საცხოვრებელ ადგილს.

ადგილობრივი საბჭოს თითოეულ რეგისტრირებულ დეპუტატობის კანდიდატს ეძლევა მოწმობა.

მუხლი 31. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად დასახელების შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება. დეპუტატობის კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნა

შრომით კოლექტივს, საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ან მოძრაობის ორგანოს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა, ჯარის ნაწილში სამხედრო მოსამსახურეთა კრებას, რომლებმაც ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი დასახელეს, უფლება აქვთ არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს გაუქმონ თავიანთი გადაწყვეტილება დეპუტატობის კანდიდატის დასახელების შესახებ. ამ საკითხზე გადაწყვეტილება მიიღება დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელებისათვის გათვალისწინებული წესით და წარედგინება შესაბამის საარჩევნო კომისიას.

დეპუტატობის კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია მოხსნას თავისი კანდიდატურა და ამის შესახებ განცხადებით მიმართოს შესაბამის საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 32. გამოკლებულთა ნაცვლად ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების წესი

დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის ვადის დამთავრების შემდეგ დეპუტატობის კანდიდატთა გამოკლების შემთხვევაში, თუ საარჩევნო ოლქში არ რჩება სხვა კანდიდატი, შესაბამისი საარჩევნო კომისია საჯაროდ მომართავს კანდიდატის დასახელების უფლების მქონე ორგანიზაციებსა და ამომრჩევლებს წინადადებით — დაასახელონ ახალი დეპუტატობის კანდიდატები. თუ დეპუტატობის კანდიდატები გამოკლდებიან არჩევნებამდე ერთ თვეზე ნაკლებ დროში, შესაბამისი საარჩევნო ოლქისაგან დეპუტატის არჩევნები ტარდება ორი თვის ვადაში საერთო არჩევნების შემდეგ.

გამოკლებულთა ნაცვლად დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება ხდება ამ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 33. საარჩევნო ბიულეტენი

საარჩევნო ბიულეტენში ანბანის მიხედვით შეიქმნა რეგისტრაციაში გატარებული ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის ყველა კანდიდატი. ბიულეტენში ნაჩვენები უნდა იყოს თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი.

საარჩევნო ბიულეტენები იბეჭდება ქართულ ენასა და საარჩევნო ოლქის მოსახლეობის ენებზე.

VII. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატის საქმიანობის გარანტიები

მუხლი 34. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატთა უფლება გამოვიდნენ კრებებზე, ისარგებლონ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით, მიიღონ ინფორმაცია

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატთა უფლება გამოვიდნენ კრებებზე, ისარგებლონ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით, მიიღონ ინფორმაცია

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი ვალდებულია ეცნობოს ამომრჩეველთა ინიციატივებს, ანგარიში გაუწიოს ამომრჩეველთა ინიციატივებს, ინფორმაცია მიაწოდოს ამომრჩეველთა ინიციატივების განხილვის შედეგების შესახებ.

მუხლი 35. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის წინასაარჩევნო პროგრამა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატს უფლება აქვს საჯაროდ გამოვიდეს თავისი მომავალი საქმიანობის პროგრამით. დეპუტატობის კანდიდატის პროგრამა არ უნდა შეიცავდეს ომის პროპაგანდას, სსრ კავშირის კონსტიტუციითა და საქართველოს სსრ კონსტიტუციით დამკვიდრებულ სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წყობილების ძალმომრეობით შეცვლის ან დამბრობის, ეროვნული სიძულვილისა და მტრობის მოწოდების, მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლებების შელახვას.

მუხლი 36. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილი პირნი

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი შეუძლია იყოლიოს ხუთამდე ნდობით აღჭურვილი პირი, რომლებიც ეხმარებიან მას საარჩევნო კამპანიის ჩატარებაში, ეწევიან აგიტაციას დეპუტატად მისი არჩევისათვის, წარმოადგენენ მის ინტერესებს საბელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებთან, ამომრჩეველებთან ურთიერთობაში, აგრეთვე საარჩევნო კომისიებში. დეპუტატობის კანდიდატი ირჩევს ნდობით აღჭურვილ პირებს და აცნობებს მათ შესახებ შესაბამის საარჩევნო კომისიას. საარჩევნო კომისია ნდობით აღჭურვილ პირებს რეგისტრაციის შემდეგ აძლევს მოწმობებს.

დეპუტატობის კანდიდატს არჩევებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია შეწყვიტოს თავისი ნდობით აღჭურვილი პირის უფლებამოსილება, აცნობებს რა ამის შესახებ შესაბამის საარჩევნო კომისიას. ნდობით აღჭურვილმა პირმა არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეიძლება მოიხსნას თავისი უფლებამოსილება. ნდობით აღჭურვილი პირი დეპუტატობის კანდიდატის თხოვნით შეიძლება გათავისუფლდეს წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით საწარმოო და სამსახურებრივი მოვალეობისაგან. მას უნარჩუნდება საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩატარებისათვის გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

ნდობით აღჭურვილი პირი არ შეიძლება შედიოდეს შესაბამის საარჩევნო კომისიებში.

მუხლი 37. წინასაარჩევნო აგიტაცია

საქართველოს სსრ მოქალაქეებს, შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩეველთა ჯარის ნაწილების სამხედრო მოსამსახურეებს, გარანტირებული აქვთ შესაძლებლობა თავისუფლად და ყოველმხრივ განიხილონ დეპუტატობის კანდიდატთა პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებები, აგრეთვე უფლება — გასწიონ აგიტაცია კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ კრებებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით, რადიოთი.

შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, საშუალო სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივებს, საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით ამომრჩევლებს, ჯარის ნაწილების სამხედრო მოსამსახურეებს, რომლებმაც დეპუტატობის კანდიდატები დაასახელეს, ნდობით აღჭურვილ პირებს საარჩევნო კომისიები უთმობენ მათ მოწყობილ შენობებს კრებებისა და მიტინგებისათვის.

დეპუტატობის კანდიდატები აწყობენ შეხვედრებს თავიანთ ამომრჩევლებთან კრებებზე და ამომრჩევლებისათვის სხვა მოსახერხებელი ფორმით. საარჩევნო კომისია შესაბამის სახალხო დეპუტატთა საბჭოსთან ან მის პრეზიდიუმთან, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან და მოძრაობებთან ერთად ხელს უწყობს ასეთი შეხვედრების გამართვას.

კრებებისა და შეხვედრების მოწყობის დროსა და ადგილს დროულად აცნობენ ამომრჩეველს.

აგიტაცია არჩევნების დღეს არ დაიშვება.

მუხლი 38. წინასაარჩევნო ღონისძიებებში მონაწილეობისათვის საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობისაგან საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელებისათვის გათავისუფლება

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ აქვს ყველა სახეობის სამგზავრო ტრანსპორტით (ტაქსის გარდა) უფასო მგზავრობის უფლება შესაბამისი საბჭოს ტერიტორიის ფარგლებში.

მუხლი 40. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატის ხელშეუხებლობა

საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება მისცენ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, დააპატიმრონ ან დაადონ ადმინისტრაციული სასჯელი სასამართლო წესით, თუ არ იქნა შესაბამისი საოლქო, რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონულ, სადაბო, სასოფლო საარჩევნო კომისიის თანხმობა.

VIII. ხმის მიცემისა და არჩევნების შედეგების შეჯამების წესი

მუხლი 41. ხმის მიცემის დრო და ადგილი

ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმის მიცემა ეწყობა არჩევნების დღეს 7 საათიდან 20 საათამდე ადგილობრივი დროით. საუბნო საარჩევნო კომისია ხმის მიცემის დროსა და ადგილს აცნობებს ამომრჩევლებს არჩევნებამდე არა უგვიანეს ათი დღისა.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და ჯარის ნაწილებში, ძნელად მისადგომ რაიონებში შექმნილ საარჩევნო უბნებში საუბნო საარჩევნო კომისიას შეუძლია ხმის მიცემა დამთავრებულად გამოაცხადოს ნებისმიერ დროს, თუ ხმა მისცა სიაში შეტანილმა ყველა ამომრჩეველმა.

მუხლი 42. ხმის მიცემის მოწყობა

ხმის მიცემა იმართება სპეციალურად გამოყოფილ შენობებში, რომლებშიც მოწყობილი უნდა იყოს საკმაო რაოდენობით კაბინები ან ოთახები ფარული კენჭისყრისათვის, განისაზღვროს საარჩევნო ბიულეტენების გაცემის ადგილები და დაიდგას საარჩევნო ყუთები. საარჩევნო ყუთები ისეთნაირად იდგმება, რომ ხმის მიმცემნი მათთან მისვლისას აუცილებლად გადაიოდნენ ფარული კენჭისყრის კაბინებს ან ოთახებს.

არჩევნების დღეს ხმის მიცემის დაწყებამდე წინ საარჩევნო ყუთებს ამოწმებს, პლომბავს ან ლუქავს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის ყველა წევრის თანდასწრებით.

თითოეული ამომრჩეველი ხმას აძლევს პირადად. სხვა პირთა მაგვრად ხმის მიცემა არ დაიშვება. საარჩევნო ბიულეტენებს იძლევა საუბნო საარჩევნო კომისია საარჩევნო უბნის ამომრჩეველთა სიის საფუძველზე პასპორტის ან პირადობის დამადასტურებელი სხვა საბუთის წარდგენისას, საარჩევნო ბიულეტენის მიღებას ამომრჩეველი ადასტურებს ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით.

ამომრჩევლები, რომლებიც შეცდომით არ მოხვდნენ ამომრჩეველთა სიაში, პირადობისა და საცხოვრებელი ადგილის დამადასტურებელი საბუთის საფუძველზე შეაქვთ ამომრჩეველთა დამატებით სიაში.

იმ შემთხვევაში, როცა ცალკეულ ამომრჩევლებს ჯარმრთველობის მდგომარეობის ან სხვა მიზეზების გამო არ შეუძლიათ ხმის მისაცემ შენობაში მისვლა, საუბნო საარჩევნო კომისია მათი თხოვნით ავალებს კომისიის ცალკეულ წევრებს მოაწყონ ხმის მიცემა ამ ამომრჩეველთა ყოფნის ადგილას ამომრჩეველთა სიის დანართის საფუძველზე, რის შესახებაც ამომრჩეველთა სიაში კეთდება სათანადო აღნიშვნა. ამ შემთხვევაში ხმის მიცემის მოწყობაში მონაწილეობს კომისიის სულ ცოტა ორი წევრი. ხმის მიცემის ამგვარად ჩატარებისათვის გამოიყენება ერთი გადასატანი საარჩევნო ყუთი.

პასუხისმგებლობა ხმის მიცემის ორგანიზაციისათვის, ამომრჩეველთა ნებასურვილის გამოვლინების საიდუმლოების უზრუნველყოფისათვის, შენობის მოწყობისა და იქ საჭირო წესრიგის დაცვისათვის ეკისრება საუბნო საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 43. ხმის მიცემის ჩატარება

საარჩევნო ბიულეტენებს ხმის მიმცემი ავსებს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში. ბიულეტენებს შევსებისას აკრძალულია ვინმეს დასწრება, გარდა ხმის მიმცემისა. ამომრჩეველს, რომელსაც არა აქვს შესაძლებლობა დამოუკიდებლად შეავსოს ბიულეტენები, უფლება აქვს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში მიიწვიოს სხვა პირი თავისი შეხედულებისამებრ, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, დეპუტატობის კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირისა და წარმომადგენლისა.

ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა საარჩევნო ბიულეტენში ამოშლის იმ კანდიდატების გვარებს, რომელთა წინააღმდეგ აძლევს ხმას.

შევსებულ ბიულეტენს ხმის მიმცემი უშვებს საარჩევნო ყუთში.

მუხლი 44. ხმების დათვლა საარჩევნო უბანში

ხმებს საარჩევნო უბანში ითვლის საუბნო საარჩევნო კომისია ცალ-ცალკე თითოეული საარჩევნო ოლქისა და თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის მიხედვით.

საარჩევნო ყუთებს ხსნის საუბნო საარჩევნო კომისია მას შემდეგ, რაც კომისიის თავმჯდომარე გამოაცხადებს, რომ დამთავრდა ხმის მიცემა. საარჩევნო ყუთების გახსნა ხმის მიცემის დამთავრებამდე აკრძალულია. საარჩევნო ყუთების გახსნის წინ ყველა გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენს ითვლის და აუქმებს საუბნო საარჩევნო კომისია. ამის შემდეგ ითვლიან საარჩევნო ბიულეტენებს, რომლებიც ჩაშვებული იყო საარჩევნო ყუთში ხმის მიცემის შენობის გარეთ.

საუბნო საარჩევნო კომისია ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით ადგენს უბანში ამომრჩეველთა საერთო რიცხვს, აგრეთვე იმ ამომრჩეველთა რიცხვს, რომლებმაც ბიულეტენები მიიღეს. საარჩევნო ყუთებში არსებული ბიულეტენების საფუძველზე საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს: ხმის მიცემის მონაწილე ამომრჩეველთა საერთო რიცხვს; თითოეული დეპუტატობის კანდიდატის მხარდასაჭერად და წინააღმდეგ მიცემული ხმების რაოდენობას; ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რიცხვს, იმ მოქალაქეთა გვარების მიხედვით მიცემულ ხმებს, რომლებიც დამატებით ჩაწერეს ამომრჩევლებმა ბიულეტენებში, არ ითვლიან.

ბათილად ცნობენ დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტენებს, აგრეთვე ბიულეტენებს, რომლებშიც ხმის მიცემის დროს დატოვებულია ერთ კანდიდატზე მეტი.

საარჩევნო ბიულეტენის ნამდვილობამდე ეჭვის შეტანის შემთხვევაში საკითხს წყვეტს საუბნო საარჩევნო კომისია კენჭისყრის გზით.

ხმების დათვლის შედეგებს განიხილავენ საუბნო საარჩევნო კომისიის სხდომაზე და შეაქვთ ოქმში. ოქმს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი და წევრები და დაუყოვნებლივ უგზავნიან შესაბამის საარჩევნო კომისიას საოლქო, რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო, სასოფლო საარჩევნო კომისიის მიერ დადგენილი წესით.

არჩეულად ითვლებიან დეპუტატობის კანდიდატები, რომლებიც შესაბამის საარჩევნო ოლქში არჩევნებში ხმის მიცემის მონაწილე ამომრჩეველთა ხმების ნახევარზე მეტს მიიღებენ.

მუხლი 45. არჩევნების ბათილად ან არჩეტარებულად ცნობა

შესაბამის საარჩევნო კომისიას შეუძლია ბათილად ცნოს არჩევნები საარჩევნო ოლქში არჩევნების დროს ან ხმების დათვლისას დაშვებული ამ კანონის დარღვევების გამო.

საარჩევნო ოლქში არჩევნები ჩატარებულად არ ჩაითვლება, თუ მასში მონაწილეობდა ამ ოლქის ამომრჩეველთა სიებში შეტანილი ამომრჩეველების ნახევარზე ნაკლები.

მუხლი 46. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატების რეგისტრაცია

საოლქო (ავტონომიური ოლქის), რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო, სასოფლო საარჩევნო კომისიები საარჩევნო ოლქებში არჩევნების შედეგების შესახებ ოქმების საფუძველზე აჯამებენ შესაბამისი ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების შედეგებს და რეგისტრაციაში ატარებენ თითოეულ საარჩევნო ოლქში არჩეულ ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატებს.

საარჩევნო კომისიას შეუძლია უარი თქვას დეპუტატის რეგისტრაციაზე და ბათილად ცნოს არჩევნები, თუ არჩევნების ან ხმების დათვლის ანდა ოლქში არჩევნების შედეგების განსაზღვრის დროს დაირღვა ეს კანონი.

მუხლი 47. არჩევნების შედეგების გამოქვეყნება

ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ აქვეყნებს შესაბამისი საარჩევნო კომისია არა უგვიანეს მეხუთე დღისა არჩევნების შემდეგ.

ცნობაში აღინიშნება ამომრჩეველთა სიებში შეტანილ მოქალაქეთა საერთო რიცხვი, ხმის მიცემის მონაწილე ამომრჩეველთა რიცხვი, თითოეული კანდიდატის მხარდასაჭერად და წინააღმდეგ მიცემული ხმების რიცხვი, ბათილად ცნობილი საარჩევნო ბიულეტენების რიცხვი, ის, სადაც ჩატარდება ხელახალი არჩევნები ან ხელახალი ხმის მიცემა.

ადგილობრივი საბჭოს არჩეული დეპუტატების სია ქვეყნდება ანბანური წესით, ამასთან აღინიშნება დეპუტატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადებული თანამდებობა (საქმიანობა), პარტიულობა, სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, საარჩევნო ოლქი.

IX. ხელახალი ხმის მიცემა, ხელახალი არჩევნები და გამოკლებულ დეპუტატთა ნაცვლად საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნები, არჩევნები ახლად შექმნილ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებში

მუხლი 48. ხელახალი ხმის მიცემა

თუ საარჩევნო ოლქში კენჭს იყრიდა ორზე მეტი ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის კანდიდატი და არც ერთი არ იქნა არჩეული, შესაბამისი საარჩევნო კომისია იღებს „გადაწყვეტილებას, რომ ოლქში მოეწყოს ხელახალი ხმის მიცემა იმ ორ დეპუტატობის კანდიდატისათვის, რომლებმაც მიიღეს ყველაზე მეტი ხმა.

ხელახალი ხმის მიცემა ეწყობა არა უგვიანეს ორი კვირისა ამ კანონის მოთხოვნათა დაცვით. ცნობა ხელახალი ხმის მიცემის შესახებ ქვეყნდება პრესაში.

დეპუტატობის კანდიდატი არჩეულად ითვლება, თუ მიიღო მეტი ხმა, ვიდრე მეორე კანდიდატმა.

მუხლი 49. ხელახალი არჩევნები

თუ საარჩევნო ოლქში კენჭს იყრიდა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატობის არა უმეტეს ორი კანდიდატისა და არც ერთი არ იქნა არჩეული ან ხელახალმა ხმის მიცემამ ვერ განსაზღვრა არჩეული დეპუტატი, აგრეთვე თუ საარჩევნო ოლქში არჩევნები ჩატარებულად არ ჩაითვალა ან ბათილად იქნა ცნობილი, შესაბამისი საარჩევნო კომისია იღებს გადაწყვეტილებას, მოაწყოს საარჩევნო ოლქში ხელახალი არჩევნები. ამასთან მას შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება, რომ არჩევნები მოაწყონ საუბნო საარჩევნო კომისიებმა ახალი შემადგენლობით.

ხელახალი არჩევნები ეწყობა არა უგვიანეს ორი თვის ვადისა საერთო არჩევნების შემდეგ. ხმის მიცემა ხდება იმავე საარჩევნო უბნებში და საერთო არჩევნების ჩასატარებლად შედგენილი ამომრჩეველთა სიებით. საარჩევნო კომისიების შექმნა, დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება და რეგისტრაცია და სხვა ღონისძიებანი ეწყობა ამ კანონით დადგენილი წესით.

ცნობა ხელახალი არჩევნების ჩატარების შესახებ ქვეყნდება პრესაში.

მუხლი 50. გამოკლებულ დეპუტატთა ნაცვლად საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატთა არჩევნების მოწყობა

X. დეპუტატის მოწმობა. საარჩევნო დოკუმენტების ფორმები და მათი შენახვის წესი. საარჩევნო ყუთის ნიმუში

მუხლი 52. საქართველოს სსრ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს დეპუტატის მოწმობა და სამკერდე ნიშანი

შესაბამისი საარჩევნო კომისია რეგისტრაციაში გატარებულ დეპუტატთა სიების გამოქვეყნების შემდეგ თითოეულ არჩეულ დეპუტატს აძლევს მოწმობას მისი არჩევის შესახებ.

დეპუტატების უფლებამოსილებათა დამტკიცების შემდეგ მათ დეპუტატად არჩევის შესახებ მოწმობას უცვლიან დეპუტატის მოწმობით. დეპუტატს ეძლევა აგრეთვე შესაბამისი სამკერდე ნიშანი.

მუხლი 53. საარჩევნო დოკუმენტების ფორმები და საარჩევნო ყუთის ნიმუში

ამომრჩეველთა სიის, საარჩევნო კომისიების ოქმების ფორმებს, საარჩევნო ბიულეტენების ფორმასა და ფერს, დეპუტატობის კანდიდატის, ნდობით აღჭურვილი პირის, დეპუტატად არჩევის შესახებ მოწმობის, დეპუტატის მოწმობის ფორმებს, დეპუტატის სამკერდე ნიშნის ნიმუშს, საარჩევნო ყუთის ნიმუშს ადგენს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი.

მუხლი 54. საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესი და ვადები

საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმისწარმოება მათი მუშაობის დამთავრების შემდეგ გადაეცემა შესაბამის საოლქო, რაიონულ, საქალაქო, ქალაქის რაიონულ, სადაბო და სასოფლო საარჩევნო კომისიებს.

საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესს და ვადებს ადგენს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბ. გუმბარიძე.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ვ. ავარაცხელია.

თბილისი 1989 წლის 18 ნოემბერი.

გიორგი დიმიტრის ძე გულია

საბჭოთა მრავალეროვნულმა ლიტერატურამ მძიმე დანაკლისი განიცადა — 78 წლისა გარდაიცვალა თვალსაჩინო საბჭოთა მწერალი, სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, საქართველოს სსრ და აფხაზეთის ასსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე გიორგი დიმიტრის ძე გულია.

გ. დ. გულია დაიბადა 1913 წელს ქალაქ ხოხუმში. ამთავრებს აზერბაიჯანის რკინიგზების ინჟინერთა ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ მუშაობდა ინჟინრად შავი ზღვის რკინიგზის მშენებლობაზე.

მთელი თავისი სიცოცხლე და შემოქმედება გ. დ. გულიამ მოახმარა სამშობლოს, საბჭოთა ხალხის სამსახურს. განაგრძო რა მამამისის, აფხაზური ლიტერატურის ფუძემდებლის დ. გულიას სახელოვანი ტრადიცია, მან ბევრი რამ გააკეთა აფხაზეთის კულტურის განვითარებისათვის. მკითხველთა ფართო გამოხმაურება მოჰყვა მის მოთხრობას „გაზაფხული საკენში", რომელიც მშობლიური მიწის სოციალისტურ სიახლეს ეხ-ება. მისი ისტორიული პროზაიკური ტეტრალოგიები „მეფე ტაბატონი", „ქცევა ათენდიან", „ხულა", „ბანბალიძე ჰამილკარისა", „რემბრანდტი", წიგნები მ. ლერმონტოვის, ა. ბლოკის, ო. ხაიამის შესახებ, ბევრი მოთხრობა და ნოველა შეიტანა მრავალეროვნული საბჭოთა ლიტერატურის საგანძურში. ისინი გამსჭვალულია სიცოცხლის ნათელი შეგრძნებით, ადამიანის, სეფეთისა და ხალხთა ურთიერთობის განმარჯვების რწმენით.

მწერალი კომუნისტი გ. დ. გულია დიდ სახელმწიფო, საზოგადოებრივ, ორგანიზაციულ-შემოქმედებითს მუშაობას ეწეოდა. ოცდაათიანი წლების დამლევს მეთაურობდა აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს. 1947 წლიდან სიცოცხლის უკანასკნელ დღეებამდე მუშაობდა „ლიტერატურნაია გაზეთაში", იყო მისი სარედაქციო კოლეგიის წევრი. არაერთგზის აურჩევიათ სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის გამგეობის წევრად.

მან გააცნო საბჭოთა მკითხველს ბევრი ახალი ლიტერატურული სახელი, ხელი შეუწყო მკაფიო ტალანტების ზრდას, აქტიურად მუშაობდა სსრ კავშირის ხალხთა მოძმე ლიტერატურების ურთიერთობის განმტკიცებისათვის.

გ. დ. გულიას ღვაწლი დიდად დააფასეს კომუნისტურმა პარტიამ და საბჭოთა სახელმწიფომ. იგი დაჯილდოებული იყო ორი შრომის წითელი დროშის ორდენით, სამი „საპატიო ნიშნის" ორდენით და მედლებით. გ. დ. გულია ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის პირველი ხარისხის კირილესა და მეთოდეს ორდენის კავალერია.

შესანიშნავი მწერლის, კომუნისტის, პატრიოტ-ინტერნაციონალისტის გიორგი დიმიტრის ძე გულიას ნათელი სახე სამუდამოდ დარჩება საბჭოთა ადამიანების ხსოვნაში.

ვ. ა. მედვედევი, ე. ა. შევარდნაძე, ა. ნ. იაკოვლევი, ა. ი. ლუკიანოვი, ა. ნ. ბირანაკო, რ. ნ. ნიშანოვი, ა. ს. კაპგო, გ. გ.-გუმბარიძე, ვ. ვ. კარპოვი, ა. ა. ბელიაევი, ნ. ა. ბიტიანავა, ვ. ფ. ხიშბა, გ. ა. ანჩაბაძე, ვ. ო. კოზაბერია, ი. ბ. აბაშიძე, ჩ. ტ. ანთაძეანოვი, ს. ა. ბარუზდინი, ი. ა. ბოაროვი, ი. ნ. ვერჩენკო, ი. ტ. ბრიგოვი, ა. ნ. ბოგუა, ნ. ნ. გუბანოვი, ე. ა. ევტუშენკო, ი. პ. იუშმოვი, ა. ა. მიხაილოვი, ს. ვ. მიხალკოვი, კ. ვ. სკვორცოვი, ე. ი. სიდოროვი, ა. ბ. ჩაკოვსკი, ი. ი. ხუროცევი, ბ. ვ. შინაუბა.

სპორტის ამბავები

მიხეილ მესხის პრიზზე

ქვლავ გვეწვია მინიფეხბურთი: დღეს თბილისის სპორტის სასახლეში იწყება პირველი საერთაშორისო ტურნირი, რომელსაც მიხეილ მესხის სახელი დაენთქა. „ტყავის ბურთის ჯადოქარი", „ფინტების დიდოსტატი", „უბადლო გარემარბი", „ფეხბურთის რაინდი"... ეპითეტები არაშიდეს დაუშურებიათ მიხეილ მესხის თამამით აღფრთოვანებულ გულშემატკივრებს, სპეციალისტებს, სპორტულ ჟურნალისტებს. მიხეილ მესხსა და 1964 წლის „ოქროს გუნდის" სხვა წევრებს ფეხბურთის მოყვარულები კვლავ იხილავენ სარბიელზე: ტურნირის დღეებში მოეწყობა თბილისის „დინამოს" და მოსკოვის „ტორპედოს" ვეტერან ფეხბურთელთა შეხვედრა, რომელზეც რგელი მიკენის რუბენინი იმსაჯება. რაც შეეხება ძირითად შეჯიბრებას, მასში 8 გუნდი იასპარეზებს: ზაარბრიუკენის ნაკრები, ერევნის „არარატ", გდრ-ის ნაკრები, მოსკოვის „დინამო", დასავლეთ ბერლინის ნაკრები, სსრ კავშირის ნაკრები, თურქეთის ნაკრები და თბილისის „დინამო".**

ტურნირის მასპინძლებმა დღეიმოსამზადებელი მუშაობა გასწიეს, საინტერესო პროგრამა შეადგინეს, ასე რომ, იმედია, მაყურებელიც და ფეხბურთელებიც კმაყოფილი დარჩებიან. შეჯიბრება საზეიმოდ გაიხსნება დღეს 18 საათსა და 30 წუთზე. ტურნირის პრიზიორები 3 დეკემბერს გამოვლინდებიან.

• • •

სურათზე: შეტევაზეა მიხეილ მესხი.

მიხეილ კვირიკაშვილის ფოტოარქივიდან.

გასწორება

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დადგენილებაში ეროვნულ საჯარისო ფორმირებათა აღდგენისა და რესპუბლიკის წევრამდელთა მიერ სამხედრო სამსახურის საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე მოხდის საკითხებზე წინადადებათა შემმუშავებელი სამუშაო ჯგუფის ინფორმაციის შესახებ, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთ „კომუნისტის" ამა წლის 30 ნოემბრის ნომერში, რედაქციისაგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო დაშვებულია უზუსტობა და მე-3 პუნქტის ბოლო აბზაცი უნდა იკითხებოდეს:

სსრ კავშირის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის ამიერკავკასიის სასაზღვრო ოლქის სასაზღვრო ჯარებისა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს ჯარების ძირითადად ადგილობრივი ახალგაზრდობით დაკომპლექტების თაობაზე.

შემდეგ როგორც ტექსტშია.

ჩვენი გაზეთის დღევანდელი ნომერი ეძღვნება ვერდიანია.

შემდეგი ნომერი გამოვა კვირას, 3 დეკემბერს.

რედაქტორი ნ. ჩერკეზიშვილი.

ტელევიზია — პარასკევი, 1 დეკემბერი

თბილისი

პირველი პროგრამა. 13.00 — ნაშუადღევს. 13.50 — ფიზიკის ტელეკურსი. 14.20 — მხატვრული ფილმი „აპელაცია". 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.00 — შეისწავლოთ ფრანგული ენა. 16.30 — ქართული სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „ივანე ჯავახიშვილი". 17.05 — უფროსკლასელთათვის. საქართველოს ისტორია. 17.35 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი „დროით ნაკარნახევი". 17.55 — მოსწავლეთათვის. „რა არის დიპლომატია" (გადაცემა მეორე). 18.25 — განცხადებები. 18.30 — მიხეილ მესხის სახელობის საერთაშორისო ტურნირის გახსნა მინი-ფეხბურთში. რეპორტაჟი თბილისის სპორტის სასახლიდან. 19.15 — მულტიპლიკაციური ფილმი „იყავი